

A TÜRR ISTVÁN GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020

TARTALOMJEGYZÉK

1	AZ ISKOLA BEMUTATÁSA	5
2	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	6
2.1	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	6
2.2	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	7
2.2.1	A kisgimnazista diákok esetén	9
2.2.2	A nagygimnazista diákok esetén.....	10
2.3	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	10
2.3.1	A fejlesztés feladatai.....	10
2.3.2	A diákönkormányzat szerepe a közösség formálásában	11
2.4	A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	12
2.5	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	13
2.5.1	Az iskolai tehetségfejlesztés formái:.....	14
2.5.2	A tehetségfejlesztés egyéb formái.....	14
2.6	A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	16
2.6.1	Az iskola megelőző tevékenysége.....	17
2.6.2	Teendők az iskolában.....	17
2.6.3	A gyermek- és ifjúságvédelmi munka egyéb területei.....	18
2.7	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	18
2.7.1	A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei.....	18
2.8	Az egyenlő bánásmód elvének megvalósulása	19
2.8.1	Az Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai módszerei a hátrányok leküzdésére.....	19
2.8.2	Elvek az esélyegyenlőség biztosításához	20
2.8.3	Konkrét feladatok az esélyegyenlőség kialakításához	20
2.8.4	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	21
2.9	A szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái	21
2.9.1	Kapcsolattartás a szülő és az iskola között	21
2.9.2	Egyéb kapcsolattartási módszerek	22
2.9.3	Kapcsolattartás a szülői szervezettel	23
2.9.4	Kapcsolattartás a diákönkormányzat és az iskola között.....	23
2.10	Az intézmény fejlesztő tevékenységének legfontosabb elemei.....	24
2.10.1	A kulcskompetenciák fejlesztése	24
2.10.2	Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.11	A képzésformákhoz tartozó speciális célok	27
2.12	A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	28
2.13	Az iskola környezeti nevelési programja	28

2.14 Az iskola egészségnevelési programja.....	28
2.15 Digitális fejlesztési terv	28
3 AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	29
3.1 Tantervi hálók	29
3.1.1 A NAT 2012 szerinti tantervi hálók	29
3.1.2 A 2020-tól érvényes tantervi hálók.....	32
3.1.3 Csoportbontások	36
3.2 Az előírt tananyagok és követelmények.....	36
3.3 A tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei.....	36
3.3.1 Tankönyvválasztás	36
3.3.2 A szaktanár könyvválasztásának szempontjai	36
3.4 Tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása.....	37
3.4.1 A pedagógus eszközválasztásának alapelvei.....	37
3.5 Az iskolába való felvétel, a magasabb évfolyamába lépés feltételei.....	37
3.5.1 A felvételre jelentkezők elbírálása.....	37
3.5.2 Intézménybe való felvétel magasabb évfolyamon	38
3.5.3 A magasabb évfolyamba lépés feltételei	38
3.6 A tanulók ellenőrzése, értékelése.....	38
3.6.1 Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje.....	38
3.6.2 A tanulmányi munka értékelésének alapelvei	39
3.6.3 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	40
3.7 A tanulók jutalmazásának és elmarasztalásának elvei.....	40
3.7.1 A jutalmazás elvei	40
3.7.2 Elmarasztalás	41
3.7.3 A magatartás és szorgalom értékelésének szempontjai.....	41
3.7.4 A magatartás és a szorgalom értékelésének módja	41
3.7.5 A magatartás értékelése	41
3.8 Az iskola tanórán kívüli tevékenysége	43
3.8.1 Sajátos tevékenységi formák az iskolában – a tanórán kívüli foglalkozások	43
3.8.2 Napközis csoport	44
3.8.3 Tanulószoza	44
3.8.4 Szakkörök.....	44
3.8.5 Önképzőkör.....	44
3.8.6 Diáksportkör	44
3.8.7 Művészeti, kulturális körök (énekkar, szavalókör, diákszínjátszó csoport)	45
3.9 A tanulók fizikai állapotának mérése	45
3.10 A középszintű érettségi vizsga témakörei	46
3.11 Az intézmény rendszeres támogatói	46
3.11.1 Türr Alma Mater Alapítvány	46

3.11.2 Kapcsándi Ernő Emlékére Alapítvány	46
4 ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	48

1 AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

Iskolánkat 1638-ban alapította a Csáky László gróf által abban az időben Pápára telepített pálos szerzetesrend. A pálosok a prédikálás mellett tanítottak a kisgimnáziumban. Az iskolatörténeti leírások szerint az 1761-re hat osztályossá bővült iskolában a munka jól szervezetten folyt, a tanítók kiemelt gondot fordítottak a matematika és geometria oktatására. Az 1700-as évek végén II. József feloszlatta a pálos rendet, ezáltal megszűnt a pápai iskola is. 1806-ban indulhatott újra a bencés rend tulajdonába került iskola Borsó Gellért igazgató vezetésével. A tanítás nyelve a latin volt, a magyar nyelvű oktatás 1844-ben került bevezetésre. Az algimnáziumként működő iskolát 1911-ben alakították át nyolcosztályos, érettségig adó (teljes) gimnáziummá. Az oktatás célja a tanulók vallásos alapon történő erkölcsös polgárrá nevelése, általános műveltséghez juttatása, és a felsőfokú tanulmányokra való felkészítése. Az iskolában tanító tudós tanárok munkája nyomán a bencés gimnázium a város nagyhírű intézményévé vált.

Az 1948-as iskolaállamosítási törvény nyomán megszűnt a bencés gimnázium, az állami tulajdonba került iskola 1951-ben vette fel Türr István nevét. A fiúgimnáziumként működő intézmény 1964-től koedukált lett, sőt 1974-ben a gimnáziumi képzés mellett beindult az óvónői szakközépiskolai is, amit 1994-től a pedagógiai szakközépiskola váltott fel. Ettől kezdve nevezik az iskolát Türr István Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolának. 1992 óta a négyosztályos gimnázium mellett nyolcosztályos gimnázium is működik. 2002 óta fenntartói határozat alapján nem indul kezdő évfolyam a pedagógiai szakközépiskolai képzésben. Helyére az Arany János Tehetséggondozó program került, melybe kistelepüléseken élő, szociálisan hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók jelentkezhetnek.

2004 őszétől szünetel a korábbi években működő biológia tagozat, amelyet ettől kezdve a nyelvi előkészítő évfolyammal induló gimnáziumi képzés váltott fel.

2005 szeptemberétől – a szakközépiskola megszűnésével – az iskola neve Türr István Gimnázium.

2007 szeptember 1-jétől az iskola neve Türr István Gimnázium és Kollégium, miután az iskolát és a Bocsor István Kollégiumot összevonták.

Évente induló osztályaink: egy nyolcévfolyamos gimnáziumi osztály

egy Arany János Tehetséggondozó Programban tanuló osztály

egy négyévfolyamos gimnáziumi osztály nyelvi előkészítő évfolyammal.

2 AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Iskolánk hagyományaihoz híven a komplex személyiségfejlesztésen belül a továbbtanulásra való felkészítést tekinti legfontosabb céljának. Ennek megvalósítása során kiemelt jelentőséget tulajdonít annak, hogy diákjai korszerű és szilárd alapműveltséget szerezzenek, hogy elsajátítsák azokat a tanulási módszereket, viselkedési formákat s kommunikációs képességeket, amelyek birtokában nem csak az önképzésre lesznek képesek, de eligazodhatnak korunk felgyorsult, versenyszellemű világában.

A nevelés-oktatás folyamatában a pedagógus és a diák egyenrangú félként vesz részt, a tanuló az oktatásnak nem tárgya, hanem alanya. Ezzel együtt a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében. Biztosítjuk a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását. Támaszkodunk azokra a tapasztalatokra is, melyeket a tanulók az iskolán kívül, a mindennapi életükben szereznek be. Figyelembe vesszük, hogy tanulóinkra a biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek együttesen hatnak, mely hatásokat össze kell hangolni.

Fontosnak tartjuk az időtálló erkölcsi értékek átadását, a tanulók önállóságának kialakítását, kezdeményezőképességének, kreativitásának kibontakoztatását, melyeknek a tanórák mellett mindenekelőtt a helyi hagyományokra építve az iskola közösségi életében kell megvalósulnia. A közösségek biztosítanak terepet - a pedagógus vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett - a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

Fontos, hogy tanulóinkat minden téren igényességre neveljük, ezért velük szemben határozott követelményeket támasztunk, miközben megteremtjük a tanár-diák közötti kölcsönös bizalmat, tiszteletet, megértést és törekszünk a személyes kapcsolat kialakítására.

Amióta a környezeti problémák globális méreteket öltöttek, és amióta ezekkel napi szinten kell szembenézni, az emberiség ráébredt arra, hogy a környezetünk érték. Olyan érték, amit védenünk kell, ám védelmet nyújtani csak annak tudunk, amit ismerünk. Arról is ismereteket kell szerezni és átadni, hogy miként tudjuk megőrizni az értéket. Ennek értelmében a fenntartható fejlődésre nevelés intézményünk oktató-nevelő munkájának alappillére. Célunk a környezettudatos szemlélet, a környezet értékei iránti felelős magatartás kialakítása, a globális összefüggések megértése, a fenntartható fogyasztás elvének megismertetése a diákokkal.

Az oktatás-nevelés folyamatában figyelembe vesszük a tanulók életkori és egyéni sajátosságait. Kiemelt szerepet szánunk ezen belül a tehetséggondozásnak. Az átlagosnál jobb képességű tanulókkal külön foglalkozunk, mindenekelőtt a versenyekre, bemutatókra való felkészítés kereteiben. A tehetséggondozás tanulmányi, kulturális és sport területen egyaránt fontos. Ugyancsak kiemelten kezeljük a tanulásban lemaradókat, a tanulási zavarokkal küzdő tanulókat. Számukra felzárkóztató, segítő programokat szervezünk.

Fontosnak tartjuk a reális pályaorientáció megalapozását a továbbtanulni szándékozók és a munkába állók számára egyaránt. Az iskola diákjainak évente pályaorientációs napot szervezünk.

A fenti célok megvalósulásának legfontosabb feltétele az intézmény pedagógusainak színvonalas szakmai, oktató és nevelő munkája. Iskolánk tanárai mindezt folyamatos önképzéssel, továbbképzésekkel összehangolt, egymást segítő tevékenységükkel alapozzák meg.

Céljainkat megvalósultnak tekintjük akkor, ha az általunk eddig elért minőséget a továbbiakban is biztosítani tudjuk. Ha intézményünk a jövőben is ki tudja elégíteni a város és az iskolahasználók igényeit, és eredményességben változatlan, diákközpontú intézmény tud maradni.

Színvonalasan működik az iskola, ha megfelel a felsőoktatás vagy munkaerőpiac kívánalmainak. Eredményes, ha a kitűzött célnak megfelelően jók a tanulmányi, a verseny- és vizsgaeredmények, sikeresek a továbbtanulásban az intézmények növendékei, megnyugtatók a neveltségi vizsgálódások mutatói, erőteljes a tehetséggondozás, intenzív és differenciált a tanulási hátránykompenzálás.

A fenti eredmények elérésének eszközeként az alábbi folyamatos tevékenységi formákat folytatjuk:

- következetes tanári magatartással és követelményrendszerrel dolgozunk tanítványaink nevelése és formálása érdekében;
- folyamatos és kitartó munkára, tanulásra készítjük diákjainkat;
- rendszeres értékeléssel, osztályozással adunk visszajelzéseket tanulmányaikról.

Eredményeink elérése érdekében az alábbi eljárásokat alkalmazzuk:

- minden diákot egyéniségként kezelünk, és megkeressük fejlesztésének, nevelésének optimális lehetőségét;
- osztályfőnöki munkánkban kiemelt figyelmet fordítunk minden tanítványunkkal és családjával való folyamatos kapcsolattartásra, nevelési folyamatok irányítására;
- a fentiek érdekében folyamatosan együtt működünk a tanulót nevelő családdal, a kollégiumi nevelőkkel, jelzéseket adunk és veszünk tanítványunk fejlesztésnek biztosítása érdekében;
- fontosnak tartjuk annak a tanári mentalitásnak a fejlesztését, amely minden tanítványában tehetséget lát, megindítja őt tehetségének felismerése és kiteljesítése irányába megtalálva az ehhez szükséges kapcsolódási pontokat, pedagógusokat, szervezeteket és lehetőségeket.

2.2 A PEDAGÓGUSOK INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

2.2.1 A pedagógusok intézményi feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása, a helyi tervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése és értékelése.

Intézményi feladata, hogy különösen hangsúlyt fektessen:

- a tanulók személyiség-fejlődésére
- a tehetségkibontakoztatásra, kiteljesítésre
- az egyéni bánásmódra
- a tanulók erkölcsi fejlődésére, a közösségi együttműködésre
- az alapvető emberi értékek megismerésére, megőrzésére, megbecsülésére
- a hazaszeretetre, az egészség- és környezettudatosságra nevelésre
- a szülők rendszeres tájékoztatására, a gyermekük és az iskola ügyeivel kapcsolatosan

- az ismeretek tárgyilagos, sokoldalú, szakszerű és változatos átadására, a tanulói tevékenység megszervezésére
- a tanítványok pályaaorientációjának és felkészülésének segítésére.
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok maradéktalan teljesítésére
- a munkatársakkal és más intézményekkel való együttműködésre
- az intézményi rendezvényeken, ünnepségeken és értekezleteken való aktív és pontos részvételre
- a kötelező minősítések pontos megszerzésére
- a hivatali titok megőrzésére
- a pedagógus hivatáshoz méltó magatartás tanúsítására.

2.2.2 *Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai*

2.2.2.1 *Közösségformálás, nevelőmunka összehangolása*

- az osztályfőnök elsődleges feladata az osztályközösség formálása, a csoportfolyamatok irányítása, az iskolai elvárások, követelmények befogadásának segítése,
- szervezi az osztály iskolai élethez kapcsolódó tanórán kívüli tevékenységét,
- összehangolja az osztályban tanítók nevelőmunkáját, fejlesztő tevékenységét, tehetséggondozását, hátránykompenzálását.

2.2.2.2 *Kapcsolattartás*

- a tanulók tanulmányi eredményeit figyelemmel kíséri, magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével elvégzi,
- folyamatos kapcsolatot tart az osztályában tanító pedagógusokkal. Szükség esetén összehívja az osztályban tanító pedagógusokat, értesíti a szülőket.
- kapcsolatot tart az osztályába járó tanulók szüleivel, a szülői munkaközösséggel, a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógussal, a diákönkormányzatot segítő pedagógussal.
- előkészíti és megtartja a szülői értekezleteket. Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tart.
- az intézmény pedagógiai feladatairól, rendezvényeiről tájékoztatja a tanulókat, részvételüket megszervezi, koordinálja.

2.3 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A személyiségfejlesztés olyan pedagógiai munka, amely a tanárok összehangolt tevékenységén alapszik. Nem szorítható le egyetlen tanítási órára, az osztályfőnöki órák mellett minden tanórán és tanórán kívüli tevékenységben jelen van, és közösen elfogadott elveken alapszik. A személyiségfejlesztés mindvégig tart, amíg a tanulók iskolába járnak. Az iskola tanulói számára az önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet hoz létre, amely kialakítja bennük az alapvető erkölcsi normák iránti fogékonyságot.

A tanítás-tanulás folyamata mellett, hogy teret ad a sokoldalú iskolai életnek (tanulásnak, munkának, játéknak), fejleszti a tanulók együttműködési készségét, önismeretét, edzi akaratukat és hozzájárul a helyes életmód, szokások kialakításához.

Az informatika fejlődésével, az Internet bővülésével nagy odafigyeléssel kell kezelnünk a digitális világ nyújtotta lehetőségeket. Az iskola osztályok, csoportok részére a közösségi médiában új virtuális csoportok, közösségek hozhatók létre, amelyekkel gyorsabbá és közvetlenebbé tehető a tagok közötti információátadás.

A gyermekek már ebben a korban is sok időt töltenek a digitális eszközök használatával, ezért ezeket az eszközöket is bevonjuk a tanítás folyamatába. Különösen az egyéni fejlesztés során lehet hatékony a digitális technikákra épülő oktatási módszerek használata.

Iskolánkban 10-20 éves korig tanulnak tanítványaink. Személyiségfejlesztésük az életkori sajátosságaikhoz igazodik.

2.3.1 A kisdzsimnázista diákok esetén

A 10-11 éves korban iskolánkba belépő kisdzsimnázisták mozgásigénye, játékszükséglete nagy, erős feladat- és szabálytudat jellemzi viselkedésüket. Kíváncsiak, vágnak az összefüggések megismerésére. Közlési vágyuk erős, sokat és szívesen beszélnek, alkalmat kell adni számukra élményeik elmesélésére.

Ez időszakban kezdődik meg a gondolkodás elvonttá válása, kialakulnak a gondolkodás absztrakt kategóriái (fogalmak, ítéletek, következtetések).

A iskola feladata a helyes tanulási módszer kialakítása elsősorban osztályfőnöki órán, de tanórákon is.

Tartalma:

- Önvizsgálat
- Tanuláshoz szükséges belső állapot
- Tanulást segítő külső körülmények
- Tanácsok a tanuláshoz
- Tanulást segítő módszerek

Ez időtől kezdődően szélesednek a gyerekek társas társadalmi tapasztalatai. Figyelmük mindinkább a társak felé fordul. Fontossá válik a kortárs csoportokhoz tartozás, ez a csoportalakítás időszaka. Fokozódik a szexuális kíváncsiság, leányokra az érzelmi-hangulati labilitás, ingerlékenység lesz jellemző, a fiúkra pedig a vagánykodás. Megindul a felnőttekről való leválás.

Osztályszinten elvégezhető személyiségfejlesztő technikák:

Értő figyelem kialakítása

- másakra nézés
- másik meghallgatása
- szemkontaktus megteremtése

Problémamegoldás megbeszéléssel

- szülőkkel

- barátokkal
- tanárokkal kapcsolatban
- érzések kifejezése és az önfeltárás szerepjátékok segítségével.

2.3.2 A nagygyimnazista diákok esetén

A 14 éves korban iskolába lépők már egyaránt képesek konkrét és absztrakt jellegű feladatmegoldásra, amelyben a konkrét és az elvont szintet össze tudják kapcsolni. Gondolkodásukat az érzelmi, motivációs tényezők jelentősen befolyásolják. Jövőképüket a fantázia és a realitás együtt jellemzi. Ezeknek az éveknek a sajátja az alkotó képzelet erősödése, ekkor bontakozhat ki a művészetek és a tudomány terén a felnőttkori alkotótehetség. A tanulók biológiai és pszichológiai fejlődése nagy egyéni különbséggel zajlik, személyiségfejlesztésük személyre szabottan is ennek figyelembevételével történik. Az iskolánkba belépő kilencedikes tanulóink számára is fontos a helyes tanulási módszer kialakítása mind az osztályfőnöki, mind a szaktárgyi órákon. Az életkoruknak megfelelő személyiségfejlesztés kiemelt területei:

- kapcsolatteremtés, kommunikáció (csoport- és szerepjátékkal)
- önismeret, önfegyelem, önbizalom,
- retorika - mások meggyőzésének művészete
- munka- és önszervezés
- konfliktuskezelés

Az Arany János Tehetséggondozó Program és a nyelvi előkészítő évfolyam tanulói számára kiemelt fontosságú a személyiségfejlesztés, amely az arra képzett pedagógusokkal személyiségfejlesztő tréning formájában tanórákon történik.

2.4 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

2.4.1 A fejlesztés feladatai

A tanulók ismerjék meg az Európai Unió kialakulásának történetét, alkotmányát, intézményrendszerét. Váljanak európai polgárokká úgy, hogy magyarságtudatukat megőrzik, ugyanakkor megtalálják helyüket az Unió más társadalmában is.

Alakuljon ki a tanulóknak pozitív viszony a közös európai értékekhez, legyenek nyitottak az európai kultúrára, legyenek érdeklődők a különböző szokások, hagyományok iránt, főként a hazánkat környező országokkal kapcsolatban. Foglalkozzanak tanulóink az emberiség közös problémáival, szerezzenek ismereteket az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről.

A tanórák adta lehetőségeken kívül ebben jelentős szerepe van tanulói cserekapcsolatainknak, melynek segítségével diákjaink elutazhatnak más országokba, megismerhetik azok kultúráját, szokásait, gyakorolhatják az adott ország nyelvét. Emellett mód van arra, hogy vendég-látóként tanulóink bemutathassák a magyar kultúrát, hagyományainkat a külföldről érkező diákoknak.

Rendszeresen szervezünk tanulmányutakat angol és német nyelvterületekre, amelyeken tanulóink elmélyíthetik nyelvtudásukat, idegen nyelvi környezetben is használhatják az iskolában megszerzett tudásukat.

Tanulóink ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Ösztönözzük tanulóinkat szűkebb és tágabb környezetük történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak megismerésére, ápolására.

A hon- és népismeret tantárgy segíti legfőképp a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és a társadalmi környezettel, de a többi tantárgy oktatásában is felfedezhető ez a lehetőség.

A tanulmányi kirándulásoknak, hétvégi túráknak, táboroknak szerepük van hazánk értékeinek felfedezésében. Ösztönözzük tanulóinkat szűkebb környezetük, lakóhelyük múltjának és jelenének felkutatására, megőrkítésére.

A tanulói szűkebb közösség - iskolai-, osztályközösség - kialakításának folyamatában jelentős szerepe van a kommunikációs kultúra fejlesztésének.

A kommunikáció döntő tényezője a társadalmi érintkezésnek, egymás megismerésének elfogadásának, megbecsülésének. Lényege az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, az érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képessége. Mindehhez fontos az anyanyelv biztos ismerete, de a kommunikáció fejlesztése minden tanórának feladata. Törekedni kell a tanulók szóbeli számonkérésének növelésére, lehetőséget kell adni számukra tanórákon és azon kívül is, hogy véleményüket, érveiket elmondhassák.

A közösséghez való tartozás lényeges része, hogy tanulóink elfogadják és természetesnek tartsák a vallási, nemzeti, etnikai, egészségi másságot. Fejleszteni kell bennük a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást, a másik ember iránt érzett megértést, segítőkészséget, szolidaritást, figyelmességet, udvariasságot. Nevelni kell tanulóinkat arra, hogy segítsenek egymásnak a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzésében, s segítsenek azon, aki már krízishelyzetbe került. A tanórák adta lehetőségeken túl ez az osztályfőnöki órák feladata, de a diákönkormányzat megfelelő programok szervezésével sokat tehet a másság elfogadtatásában. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus megelőző munkája közösséget segítő feladat, amely szükség szerint csoportra szabott vagy egyéni lehet.

2.4.2 A diákönkormányzat szerepe a közösség formálásában

A diákönkormányzat szervezett tevékenysége révén a közösségalkotás minden területén sokat tehet. Ezen túl a diákönkormányzat a diákság kollektív érdekérvényesítési szervezete, működése nagymértékben hozzájárul a tanulók önkormányzó képességének, demokratikus viselkedési kultúrájának kialakításához. Segítenünk kell abban, hogy tanulóink minden kérdésben nyilváníthassák véleményüket az iskola stratégiai céljaitól a mindennapi életkörülmények alakulásáig. Törekednünk kell arra, hogy a tanulók véleménynyilvánításának fórumai ne csak formális lehetőségek maradjanak.

Az iskolai hagyományok a diákság mindennapi életének sarokkövei, melynek révén intézményünk tényleges diákpolgárává válnak, és így alakul ki kötődésük az iskolához. A hagyományok ápolása, tisztelete, újabb eseményekkel való gazdagítása egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését, esetleges átalakítását, bővítését. Az intézmény hagyományos programjait a diákönkormányzat a tanév eleji munkaterve alapján szervezi.

Az iskola hagyományai a tanév rendjéhez igazodva a következők:

- Szecskanap augusztus végén (az iskola diákönkormányzata szervezi a kezdő évfolyamok tanulóinak részére)
- Tanévnyitó ünnepség
- Tanulmányi kirándulás
- Megemlékezés Deák Ferencről, iskolánk volt tanulójáról, emléktábláinak megkoszorúzása
- Az októberi forradalom megünneplése – ünnepi műsor
- A kezdő évfolyamok tanulóinak bemutatkozó műsora november elején a felsőbb évfolyamosok, tanáraik, szüleik részére
- Türr Mikulás a kisgimnazista tanulók számára
- Szecskaavató december elején (a végzős tanulók szervezik a kezdő évfolyamok tanulóinak vidám vetélkedőjét, középiskolássá avatását)
- Pásztorjáték, karácsonyi gyertyagyújtás és ünnepi hangverseny a téli szünet előtti utolsó tanítási napon
- A végzős tanulók szalagavató bálja
- Türr farsang februárban
- Türr napok a második félév során. A két tanítás nélküli munkanap egyikén ismeretterjesztő előadásokat hallgathatnak az iskola tanulói, a másik a vidám szellemi- és sportvetélkedők napja.
- Kulturális bemutató műsor a szülőknek tavasszal
- Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc megünneplése – ünnepi műsor
- Tavaszi türrös bál
- Végzősök szerenádja
- A végzős tanulók ballagása az éves munkatervben meghatározott napon (a 11. évfolyam szervezi a diákönkormányzat segítségével)
- Tanévzáró ünnepély.

Az iskolai közösségalkotást szolgálja iskolazászlónk, valamint iskolajelvényünk, mely összetartozásunkat szimbolizálja s ünnepi alkalmakkor az ünnepi viselet része.

2.4.3 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az osztályfőnök feladata, hogy a középiskola kezdő évfolyamaiban az egymásnak idegen gyerekekből közösséget formáljon. Az iskolába a gyerekek eltérő szociális környezetből érkeznek. Az összes szocializációs faktor közül legnagyobb jelentőségű a család, amelynek hatását már egész korán érzékeli a gyermek (városi vagy falusi, gazdag vagy szegény, stb.). A közösséggé alakítás során felszínre kerül-

hetnek az egyéni különbségek, a tanulók között megindul a versengés a különböző szerepekért, státuszokért. Eközben megjelennek a konfliktusok. Egyes diákok ezeket a helyzeteket vesztésként élik meg, beilleszkedési nehézségekkel küzdhetnek.

A közösségalakítás problémáinak megoldása osztályszinten történik az alábbiak szerint:

- a probléma egyértelmű megfogalmazása
- közös megbeszélés
- megoldásra szolgáló ötletek összegyűjtése
- a legjobb megoldás kiválasztása.

Minden pedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy a beilleszkedési és magatartási nehézségek megjelenése biztos jelei annak, hogy tanítványunk valamiféle szociális problémával, családi bizonytalansággal, életviteli nehézséggel küzd, és ezek az események nyomják rá bélyegüket mindennapi viselkedésükre. A magatartási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő diákok nem tudatosan akarnak nehézséget okozni maguknak, szüleiknek és tanáraiknak, hanem családi és szociális körülményeik, ebből gyakorta következő szülői elhanyagolásuk vezet azokhoz a személyiségükben bekövetkező változásokhoz, amelyek a jelenségeket előidézik.

Biztosítanunk kell számukra a kapaszkodót, hogy családi szociális problémákban, a családi és létbizonytalanságban rejlő gondok útján megindulhassanak. Ehhez az iskola minden pedagógusának érzékeny odafigyelésére, előítélet-mentes pedagógusi személyiségére szükség van, mindenekelőtt azonban az osztályfőnökök kötelessége a problémákkal küzdő személyiség felismerése, az osztályban tanító pedagógusok diszkrét informálása. Nem mellőzhető a felismert esetekben a problémák négy szemközti megbeszélése, az elvárások és a pedagógusi tanácsok világos megfogalmazása. Feltétlenül igénybe vesszük ezekben az esetekben a pedagógiai munkánkat segítő iskolapszichológus és védőnő szakmai segítségét, valamint – szükség esetén – ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus szakmai támogatását.

2.5 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A tehetségfejlesztéssel kapcsolatos kutatások és gyakorlati tapasztalatok egyaránt bizonyítják, hogy a pedagógusoknak ill. az iskola egészének kiemelkedő jelentősége van a gyerekek felfedezésében, a tehetségek kibontakoztatásában. A tehetségfejlesztés legfőbb színtere az iskola, az ott folyó programoktól függ elsősorban mennyire sikerül a gyermekekben rejlő értékeket megtalálni, azt hasznosítani, fejleszteni. A tehetség definíciója nem adható meg könnyen, még a szakemberek sem vállalkoznak a pontos megfogalmazására.

Megadható viszont a tehetség 3 fő összetevője:

- a motiváció
- a kreativitás
- és a kivételes képességek.

A tehetség fejlesztésének elengedhetetlen feltételei

- az iskola
- a kortársak
- a család

2.5.1 Az iskolai tehetségfejlesztés formái:

Iskolánkban a tehetségfejlesztésnek nagy hagyományai vannak, a fejlesztő munka változatos, feladatra és egyénre is szabott a csoportfejlesztés mellett.

A tehetségfejlesztésnek egy az elmúlt évtizedben leggyakrabban vitatott eszköze a speciális osztályok kialakítása. Az 1992-ben indított nyolcosztályos gimnáziumunk kimondott célja a jó képességű tanulók egy osztályban való képzése. Azon tanulóké, akiknek a tanulás iránti motivációjuk erős, akik egymás sikere által ösztönözve mindent megtesznek tehetségük kibontakoztatásáért. Egymásra pozitív hatással vannak, jobb ütemben képesek elsajátítani a tananyagot.

A specializáció másik területe az Arany János Tehetségfejlesztő Program, mely szerint működő osztályban olyan gyermekek tanulnak, akik főként kistelepülések tehetséges diákjai hasonló szociális háttérrel, akiknek közös céljuk a hátrányok kompenzálása és továbbtanulási esélyük növelése.

A program egyik lényeges eleme a személyiségfejlesztő tréning, hiszen a személyiség háttér gyenge pontjai gyakran okoznak eredménytelenséget a tehetséges tanulóknál is. A program másik lényeges eleme a gazdagítás, mint a tehetségfejlesztés egyik hatékony formája.

Jellemzői:

- a hagyományos tapasztalatok bővítése, kiegészítése
- produktív gondolkodás
- fogalmak, általánosítások kiépítése
- a tanultak gyakorlati felhasználása
- belső összefüggéseket feltáró tanulás
- motiváltságra épülő fejlesztés
- problémakeresés gyakorlása
- kritikai értékelés kialakítása

2.5.2 A tehetségfejlesztés egyéb formái

- Szakkörök, fakultációs órák
Tanulói igényekre szerveződnek, elsősorban az emelt szintű érettségivizsgára és a tanulmányi versenyekre készülőknek.
- Tanórai differenciálás
Iskolai gyakorlatunkban bevált módszer, hogy az adott szaktárgyból kimagasló tehetséget mutató tanuló külön feladatokat kap tanórán.
- Tehetséggondozó foglalkozás
Tanórán kívüli tevékenység, mely gazdagító program szerint működik a tanulmányi versenyekre készülőknek.

Jellemzői:

- a kötelező tanterven túli tartalom
- egyéni érdeklődési körnek megfelelő
- a kreatív gondolkodás fejlesztésére szolgál
- Táborok, kirándulások, színházi látogatás szervezése a tanulók érdeklődésének felkeltésére, igényeik kielégítésére

- Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képesség- kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Színház és Filmművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

Iskolánk referencia-területe a tehetséggondozás. Gimnáziumunk 2011 márciusában megkapta az előminősített referencia-intézmény címet.

Kollégáink rendelkeznek a referencia-intézményi működéshez szükséges új szemléletű pedagógiai kultúrával, a szükséges mentori-tanácsadói attitűddel, kooperációs, felnőttképzési és IKT kompetenciákkal.

Az alábbi referenciaterületeken állunk készen a szolgáltatásra, a hálózati együttműködésre:

- 1) Tehetséggondozó programmal dolgozó intézmény, referenciahely/ "tehetségpont"
- 2) Új típusú felsőoktatási gyakorlóhely, partnerintézmény, mely a modernizáció területein szervezeti kultúrája és módszertana szempontjából mintaközvetítő
- 3) Minősített Tehetséggondozó Műhely , amelynek célja, hogy minden tehetséges tanuló az igényeinek , képességeinek legmegfelelőbb fejlesztésben részesüljön, továbbá, hogy az intézmény környezetében elhelyezkedő nevelési-oktatói intézmények számára intézmények közti szakmai tanácsadást, konzultációt biztosítson.

Potenciális referencia-intézményként alapvető célkitűzésünk, hogy a referencia-intézményi hálózat működésében történő aktív részvétellel járuljunk hozzá a térség, a régió közoktatásának fejlődéséhez.

Fő célunkhoz kapcsolódó törekvéseink:

- a társadalmi igényeknek és szakmai követelményeknek történő megfelelés, figyelembe véve a helyi, területi jellegzetességeket, az intézmény sajátos arculatát
- nyitott oktatási-nevelési környezet megteremtése
- intézményünk előnyös különbségének fenntartása, versenyképességünk hosszú távú megőrzése
- a belső innovációs képességeink fejlesztése, a tantestületi innovatív erők ösztönzése
- szervezeti és módszertani kultúránk folyamatos fejlesztése
- jelenlegi referencia-területeink stabilizálása, lehetőség vagy igény szerinti kiterjesztése
- horizontális tanulási formák erősítése, tudatosabbá tétele
- meglévő „jó gyakorlataink” továbbfejlesztése, „jó gyakorlataink” számának növelése
- szolgáltatásaink körének bővítése
- támogatóink körének bővítése
- potenciális partnerek felkutatása

A fentiekből is következő fejlesztési feladataink:

- más hálózatokban – az AJTP intézményei, továbbá a Tehetségpontok hálózata – szerzett tapasztalatok beépítése és integrálása a referencia-intézményi működés során

- a tehetséggondozás iránt elkötelezett intézményekkel történő kapcsolatteremtés
- hálózaton belüli együttműködés kezdeményezése és kiépítése minél több részterületen
- tehetséggondozó programok, szakmai műhelyek működtetése, valamint nyílt napok és tehetséggondozó konferenciák rendezése
- a tantestületi, munkaközösségi kooperatív munkamódszerekhez szükséges képességek, készségek további fejlesztése
- egyéni intézményi arculatunk hangsúlyosabbá tétele
- tárgyi, dokumentációs, információs rendszerünk folyamatos fejlesztése
- a partnerintézmények számára a szolgáltatói kommunikációs felületek kiépítése
- a partnerintézmények támogatására alkalmas mentor-munkaközösség működtetése
- szolgáltatások hatékony lebonyolítását támogató eljárásrendjeink felülvizsgálata, szükség szerinti változtatása, újragondolása

Intézményünk 2012 júniusában elnyerte a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által megítélt **Akkreditált kiváló Tehetségpont** címet az eddig elért eredményei, meglévő szakmai értékei elismeréseként. A Türr István Gimnázium és Kollégium földrajzi hatókörét tekintve *települési* Tehetségpont.

Gimnáziumunknak 2017 májusában az Emberi Erőforrások Minisztériuma és az Új Nemzedék Központ a Nemzeti Tehetségprogram keretében **Minősített Tehetséggondozó Műhely** címet adományozott.

Tehetségpontunk helyi szinten látja el az alábbi feladatokat:

- tehetségazonosítás,
- tehetséggondozás,
- tehetség tanácsadás,
- tehetséggondozó hálózatban való közreműködés.

Iskolánk a tehetséggondozás alábbi területein felelt meg a szigorú szakmai követelményeknek:

- logikai-matematikai
- természeti
- nyelvészeti
- interperszonális
- intraperszonális

2.6 A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEK KAPCSOLATOS FELADATOK

Az ifjúságvédelem az iskola minden pedagógusának feladata, az iskola ifjúságvédelmi munkájának felelőse az igazgató. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus segíti a tanárok munkáját.

2.6.1 Az iskola megelőző tevékenysége

2.6.1.1 Családi életre nevelés programja

Felvilágosító-nevelő programunk keretében olyan témájú előadásokat szervezünk, amelyeket erre felkészült szakember tartanak. Az előadások témája a család szerepe a társadalomban, a partner-választás, a szex és a szerelem kultúrája, a nemi betegségek.

2.6.1.2 Egészségnevelési program

Cél az egészséges életmódra törekvés kialakítása. A helyes táplálkozás, a testmozgás szerepe, a szervezetre káros anyagok megismerése.

Kiemelt szerepe a biológia, a testnevelés, az osztályfőnöki óráknak van, amelyeken a tanárok munkáját az iskolához tartozó védőnő segíti.

2.6.1.3 Drogprogramok

Fokozott odafigyelést kíván, hiszen ma a leginkább veszélyeztetett csoport az iskolásoké. Szakemberek véleménye szerint az iskolások mintegy 20 %-a csupán kíváncsiságból is kipróbálja a drogokat, alkoholt, szerves oldószereket. Külföldi tapasztalatok szerint a családok nem képesek megvédeni gyermekeiket, hanem az iskoláé lesz a főszerep.

2.6.2 Teendők az iskolában

Fontos a tanárok informáltsága, velük kell megismertetni azokat a jelenségeket, amelyek segítenek felismerni a korai tüneteket.

Veszélyhelyzetben lehet a gyerek, ha:

- úgy érzi, kirekeszti az osztályközösség
- nem szereti az iskolai munkát
- sokat hiányzik, csavarog
- súlyos tanulmányi és viselkedési problémái vannak
- deviáns baráti körbe tartozik.

E tünetek jelentkezése esetében a tanárok fokozott figyelme indokolt a tanuló családi hátterére, kortárskapcsolataira vonatkozóan.

A sikeres megelőzéshez fontos a tanulók tájékoztatása a drogokról egészségtan, biológia és osztályfőnöki órákon, az iskola által szervezett előadásokon. A megelőző munkában szerepet kap az iskolai diákönkormányzat.

A program tovább célja, hogy alapvető változás következzen be a tanuló saját magával szembeni viszonyával.

- tanuljon meg nemet mondani
- tudja megfelelően kezelni saját testi és lelki fejlődését
- alakuljon ki benne megfelelő önbizalom

Ha a pedagógus észreveszi, hogy a drogprobléma már megjelent az iskolában, azonnal szakemberhez kell fordulni.

2.6.3 A gyermek- és ifjúságvédelmi munka egyéb területei

Az osztályfőnökök munkáját az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus segíti, aki tartja a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén a tanuló lakóhelyének önkormányzatával.

Az iskolai szakkörök, sportkörök, színházlátogatások, hétvégi kirándulások stb. lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók az iskolában, de a szervezése nyomán azon kívül is értelmes szabadidős programokhoz jussanak.

Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus és az osztályfőnökök a közös cél érdekében együttműködnek. Szükség esetén felveszik a kapcsolatot a tanuló szüleivel, meglátogatják a családokat. Nyilvántartásba veszik a veszélyeztetett tanulókat, figyelemmel kísérik az életüket.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka középpontjában mindig a tanuló áll, minden intézkedés az ő érdekében történik. A felnőttek munkájában elengedhetetlen az odafigyelés, a tolerancia. Ne érezze a tanuló büntetésnek a vele való törődést, ne kerüljön olyan helyzetbe, hogy társai előtt szégyenkeznie kelljen.

2.7 A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

Az iskolánkba felvételt nyert tanulók többnyire jó képességűek, az általános iskolai bizonyítványok azt bizonyítják, hogy megfelelő tudássalappal indulnak a kezdő évfolyamon. Ennek ellenére tanulóink egy része tanulási nehézségekkel küzd, középiskolai eredménye lényegesen eltér a korábbiaktól, sőt előfordulnak tantárgyi bukások is.

Az első évben több alkalommal osztályfőnöki órán és a tanítási órákon is foglalkozunk a tanulási módszerekkel, hogy minél hatékonyabban alkalmazzák azokat tanulóink.

A tanulási kudarc legfontosabb oka a „tanulni tudás” hiánya vagy hiányos volta. A nem megfelelő vagy nem célszerű formában tanuló diákokkal és szüleikkel a gimnáziumi időszak elején konzultál az osztályfőnök vagy az érintett pedagógusok. A sikeres együttműködés érdekében minden körülmények között felhívjuk a szülő figyelmét a problémára.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának másik formája a korrepetálás. Célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás. Ezeket a foglalkozásokat az igazgató által megbízott pedagógus tartja, vagy – a pedagógusok munkaköri kötelezettségeként – tanórán kívüli tevékenységi formában is végezhető.

2.7.1 A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskolánkban (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása; a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;

- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési- értékelési eljárások alkalmazása.

2.8 AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ELVÉNEK MEGVALÓSULÁSA

Az esélyegyenlőségre vonatkozó szabályokat a 2003. évi CXXV. törvény fogalmazza meg.

Az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód megkívánja, hogy tartózkodni kell minden olyan magatartásból, amely bizonyos tulajdonságok alapján egyes személyek, vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést eredményez. Senkinek sem sérthető meg az emberi méltósága, bármilyen hátránnyal is küzd. Egyetértünk azzal, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőként való kezelése a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Azért, hogy a hátrányos helyzetűek hátrányukat fokozatosan leküzdhessék, olyan pozitív intézkedésekre van szükség, melyek segítségével a hátrány csökkenhet. Ez a pozitív diszkrimináció, ami a többiekkel szemben előnyösebb helyzetet teremt, de az eredményességhez nélkülözhetetlen.

A Türr István Gimnázium és Kollégium működteti az Arany János Tehetséggondozó Programot, melyben a tanulók azon hátrányait is figyelembe veszik, melyek alapján nem tartoznak a törvény által meghatározott hátrányos helyzetű tanulók körébe, de a család anyagi helyzete kedvezőtlen, s mellette életvitelből fakadó plusz nehézségek is vannak. Az iskola és a kollégium együtt dolgozik azon, hogy fokozott odafigyeléssel a pozitív diszkrimináció elvének folyamatos alkalmazásával ezeket a tanulókat eljuttassák a felsőfokú képzésbe. Az e programban felhasznált módszerek példaként szolgálnak a más képzésben részt vevő tanulókkal való bánásmódhoz.

2.8.1 *Az Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai módszerei a hátrányok leküzdésére*

Az AJTP-s osztályokban megvalósul a tanulók egyéni fejlesztése.

- Az osztályfőnökök tanulóikról egyéni fejlesztési naplót készítenek.
- Az AJTP-s osztályokban tanító tanárok osztályonkénti munkaközösségi megbeszéléseket tartanak félévente legalább egyszer, e munkaértekezleteken tanulónként megbeszéljük az eredményeket, problémákat, meghatározzák a további teendőket.
- A szaktanár a tanórákon differenciált oktatást tart, arra törekszik, hogy a tanulók az egyéni képességeik szerinti ütemben haladhassanak a tanmenet által biztosított időkereten belül. Igény szerint többször is sor kerülhet a nehezebben megérthető ismeretanyag magyarázatára. A tanár tanórán kívül is segítséget nyújt az arra rászorulóknak. Szükség esetén dönthet a munkaközösség úgy, hogy a tanuló felkészülését egy időre mentor irányítja. A határozott időre szóló megbízását végző mentor rendszeresen foglalkozik a kijelölt tanulóval, amíg az önálló tanulásra nem képes.
- A más képzésformában tanuló hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai munkájának segítése az Arany János Tehetséggondozó Programban alkalmazott módszerek alapján valósul meg.
- A pályaaorientációs tevékenység a sikeres pályaválasztás érdekében.

2.8.2 *Elvek az esélyegyenlőség biztosításához*

A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók nem különülhetnek el társaiktól, fontos, hogy integrált nevelés valósuljon meg, a tanulók egymásnak pozitív példaként szolgáljanak. Kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben, a megkülönböztetést nem markánsan éreztetve, az elvárásokat minden irányban közvetítve kialakul az az egészséges viszony a hátrányos helyzetűek és a hátrányban nem lévők között, melyben az egymás közötti értékelés a teljesítményre koncentrálódik és nem az anyagi javak meglétére.

Nélkülözhetetlennek tartjuk a HH-s tanulók önbizalmának erősítését, melyhez a belső értékek mellett a környezet felé adott jelzések pozitív változása segít. Ilyen a megjelenés, a viselkedés, a helyes kommunikáció kialakítása. Esetükben az iskolai nevelés kiterjedtebb, hiszen mindaz, ami a családnál nem biztosított, az az iskola által felvállalt feladat lesz. Anyagi támogatásra is szükség van (ösztöndíj-programok), hiszen nem várható el egészséges önbizalom attól, akinek nincs rendes télikabátja, vagy viseltes pólókban kénytelen járni.

Egyetértünk a pozitív diszkrimináció alkalmazásával mindaddig, amíg ez a megkülönböztetés segíti a tanulók fejlődését, ha az előnyök pozitív hozadékaként előrejutás igazolható. A hátrányok leküzdésében segítenek a pedagógusok, de a diákoknak is sokat kell tenni ezért. Ellenkező esetben a tanárok által kifejtett munka eredménytelen marad és feleslegessé válik. El kell fogadni, hogy a felsőfokú tanulmányok elvégzésére nem mindenki alkalmas. A jó szakma elsajátítása is megfelelő cél lehet az olyan diáknak, aki nem képes a gimnáziumi követelményeket teljesíteni. Ahelyett, hogy mindenfajta segítséggel gyenge eredményt ér el a tanuló s a továbbtanulásnak még a legkisebb reménye sem marad meg, más iskolatípusba való átirányítással egy eredményesebb életút indítható el. Az ilyenfajta lemorzsolódás nem tekinthető kudarcnak sem az iskola, sem a tanuló szempontjából.

Fontosnak tartjuk, hogy minél több pedagógus szerezzon olyan ismereteket, melyek segítségével kerülni tudja a hátrányos helyzetből fakadó problémákat, melyekből kifejleszthet tanári technikákat a tanulási módszerek kialakítására, a tanulók önismeretének fejlesztésére, konfliktuskezelésre, helyes kommunikációra.

2.8.3 *Konkrét feladatok az esélyegyenlőség kialakításához*

- A HH-s és a HHH-s gyerekek nyilvántartásáról a tanuló osztályfőnöke intézkedik, a nyilvántartáshoz szükséges dokumentumokat beszerzi a szülőtől.
- Az SNI-s és a BTMN-es gyerekek kiszűrése a szaktanárok és az osztályfőnökök feladata. A szülői kérelmek és a szakértői vélemények alapján az intézményi határozat hoz. A hátrány kompenzálására az intézmény megfelelő szakemberek által vezetett fejlesztő foglalkozásokat biztosít.
- Az országos kompetenciamérések emelkedő teljesítménye mutatja, hogy a tanuló megfelelő segítséget kapott hátrányának kompenzálására. Cél, hogy ezeknek a tanulóknak az eredménye ne maradjon el lényegesen társaikétól. Szükség esetén felkészítő foglalkozások indíthatók.
- A tanulók hiányzásai hátrányt okoznak, a jelentős lemaradás pótlása nehéz. A hiányzások okait fel kell tárni, a szülőkkel ez ügyben szorosabb kapcsolatot kell tartani, törekedni kell az együttműködésre. Mentor alkalmazására ez esetben is sor kerülhet.

2.8.4 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola jellegéből és működési körülményeiből adódóan több a hátrányos helyzetű tanuló. Ezért folyamatosan gondot fordítunk arra, hogy lehetőségünk szerint segítsük a hátrányok enyhítését. Ennek érdekében az alábbi eljárásokat alkalmaz a tantestületünk:

- Az osztályfőnökök ismerjék meg a tanulók szociális helyzetét még az első év elején.
- Egyéni elbeszélgetésekkel, a szülőkkel való találkozásokkal segítjük a tanulók beilleszkedését a közösségbe.
- A problémás esetekben szakember (mentálhigiénés szakember, pszichológus) segítségét vesszük igénybe.
- Az iskolaorvos, a védőnő és az osztályfőnök együttműködnek a problémák megoldásában.

2.9 A SZÜLŐ, TANULÓ, ISKOLAI ÉS KOLLÉGIUMI PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az oktató-nevelő célok megvalósítása érdekében, a tanulók személyiségének fejlesztéséhez nélkülözhetetlen, hogy az iskolai élet szereplői, a tanulók, szülők, pedagógusok, kollégiumi nevelők együttműködjenek. A közös munkai igényli a folyamatos kapcsolattartást, melyben a központi irányító szerepet az iskola vállalja fel.

2.9.1 Kapcsolattartás a szülő és az iskola között

A kapcsolattartás törvényi szabályzásában megfogalmazódik a szülő joga és kötelessége, valamint a pedagógus kötelessége. A kialakítandó kapcsolat lényege a kölcsönös bizalom, annak tudatosítása, hogy mindkét fél a gyermek érdekében cselekszik. Ha a szülő azt érzi, hogy gyermekében a pedagógus elsősorban a jót keresi, hogy a tanuló személyiségét a pozitívumokra építve fejleszti, igyekszik segíteni a munkáját.

A kapcsolat jelenlegi formái:

2.9.1.1 Szülői értekezlet

Évente legalább kétszer tartjuk, szeptemberben és februárban az iskolai munkatervnek megfelelően, ezen túl rendkívüli szülői értekezlet hívható össze az osztályfőnök vagy a szülők kívánságára. Az értekezletet az osztályfőnök tartja előre megtervezett tematika szerint. A találkozó egyik célja az információ-átadás a szülők részére az őket érintő iskolai rendelkezésekről, eseményekről, az osztály nevelési helyzetéről, tanulmányi előmeneteléről. Az értekezlet második részében lehetőséget kapnak a szülők kérdéseik feltevésére, javaslataik megfogalmazására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Az osztályfőnök meghívhatja az értekezletre az osztályban tanító szaktanárokat, az iskolavezetés tagjait.

2.9.1.2 Fogadóóra

A fogadóórákat az iskolai munkatervben meghatározott időben tartjuk. A szülőket a fogadóórák időpontjairól a digitális napló és az intézményünk weboldala, valamint az iskolánk közösségi oldalainak segítségével tájékoztatjuk.

A fogadóóra lehetőséget ad a szülő számára, hogy a szaktanároktól tájékozódjon gyermeke előmeneteléről, magatartásáról, s tanácsot kérjen iskolai problémáinak megoldására.

A fogadóóra csak akkor érheti el a célját, ha a párbeszéd előremutató. A tanár és a szülő elemezze közösen az előforduló hibákat, keressenek megoldást, milyen segítséggel ösztönözhetik a tanulót a jobb eredmény elérésére, megfelelőbb viselkedésre. Fontos, hogy a hangnem őszinteséget tükrözzön, érezhető legyen a pedagógus segítő szándéka. Igyekezzen a tanár még a legproblémásabb tanulóról is valamivel kapcsolatban dicsérően szólni. Hasznos, ha a megbeszélés végén a tanár és a szülő megegyezik abban, hogy tapasztalataikról a következő fogadóórán beszámolnak egymásnak.

2.9.1.3 A szülők írásos tájékoztatása

A szülőket folyamatosan értesítjük tanítványunk előrehaladásáról, hiányzásáról, késéseiről, valamint a személyét érintő dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről a digitális ellenőrző révén. A tanuló félévi és év végi eredményeiről a szülő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén.

Az osztályfőnök folyamatosan figyelemmel kíséri a diákoknak beírt osztályzatokat, a tanulói hiányzásokat és késéseket.

A Köznevelési törvény hatályos előírása szerint a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

2.9.1.4 A KRÉTA rendszer használata

Gimnáziumunk a KRÉTA digitális naplót használja. Ez a rendszer lehetővé teszi azt, hogy a világhálón keresztül szinte azonnal kapcsolatba léphessünk a szülőkkel. A rendszeren keresztül tájékoztatást adunk a tanulók iskolai előmeneteléről, a diákok értékeléséről és minősítéséről. Emellett lehetőség van a KRÉTA rendszer belső üzenetküldő rendszerén keresztül a tanulók és az oktatók közötti kommunikációra is.

A KRÉTA rendszer olyan e-ügyintézés felülettel is rendelkezik, ahol a szülők akár otthonról is indíthatnak és lebonyolíthatnak olyan hivatalos ügyeket, amelyek a gyermekük iskoláztatásával kapcsolatos.

2.9.1.5 Nyílt nap

A nyílt napot az iskolába készülő általános iskolások (elsősorban a 4. és 8. osztályosok) számára szervezi az intézmény igazgatósága és tantestülete. Célja bepillantást adni az iskola életébe, információt adni az intézmény által indított osztályokról, a képzés formájáról és tartalmáról, a nyelvoktatásról. A nyílt napon szülők és pedagógusok is részt vehetnek.

2.9.2 Egyéb kapcsolattartási módszerek

A tanárok és a szülők a digitális napló segítségével írásban tarthatják a kapcsolatot, hosszabb terjedelmű közlendőiket levélben fogalmazhatják meg. Az osztályfőnök telefonon értesíti a szülőt, ha gyermekét baleset érte, vagy olyan rosszullet fogta el, hogy mentőt kellett hívni illetve haza kellett küldeni. Telefonon értesítjük a szülőket rendkívüli eseménykor (árvíz, hóakadály, stb.), de elvárjuk tőlük, hogy ilyen esetben ők is keressék a kapcsolatot az iskolával.

Amennyiben a szülőnek fontos megbeszélőnivalója van a szaktanárral, őt előzetes egyeztetés után a hivatalos fogadóidőn kívül is felkeresheti.

Az utóbbi évek tapasztalata azt mutatja, hogy fogadóóráinkon a korábbiakhoz viszonyítva kevés szülő jelenik meg, s legtöbbször azok maradnak el, akiknek gyermekével problémák akadnak. Célunk, hogy a jövőben növeljük a szülők fogadóórák iránti igényét.

A pedagógusok és a szülők az Internet kínálta lehetőségeket is használják a kapcsolattartásra. Az osztályfőnökök és az iskolai csoportok a különböző közösségi hálózatokon keresztül kialakított csoportok segítségével is elérhetik egymást, valamint az e-mail használata is egyre gyakrabban felváltja a korábbi írásbeli kommunikációt.

Gimnáziumunk saját weboldalt üzemeltet, valamint a közösségi portálokon is rendelkezünk saját felülettel, ahol szintén tájékoztatni tudjuk a szülőket az iskolánkat érintő eseményekről, hírekről.

2.9.3 Kapcsolattartás a szülői szervezettel

Iskolánkban szülői munkaközösség működik, iskolaszék nem szerveződött. Az iskolavezetés a szülőkkel az elnökség közvetítésével tartja a kapcsolatot. A szülői munkaközösség a törvényileg ráruházott feladatain túl támogatja az iskola minden tevékenységét. Az elnökség érdekvédelmi szervként is funkcionál, közvetíti az iskolavezetés felé a szülői igényeket, a felmerülő problémák megoldására javaslatot tesz. A későbbiekben ezen érdekvédelmi szerepét erősíteni kell, mivel a szülők számára ez a lehetőség még idegen.

2.9.4 Kapcsolattartás a diákönkormányzat és az iskola között

A diákönkormányzat a diákság kollektív érdekérvényesítési szervezete. Tevékenységének egyik fontos eszközeként szervezi az iskola tanulójának közösségi életét. A tanulók ötleteiket, javaslataikat a pedagógusok segítségével, támogatásával valósítják meg. A diákok elsősorban osztályfőnökükre, a diákönkormányzatot segítő pedagógusra számíthatnak, de segítséget kérhetnek az iskola bármely tanárától. A tanév elején munkaterv készül az iskolai rendezvényekről, ekkor beszéljük meg a diákképviselők, az osztályok mely rendezvények szervezését vállalják.

A diákönkormányzat a tanulóifjúság demokratikus viselkedéskultúrájának kialakításához, gyakorolja a diákok jogait, ellátja a tanulók jogainak védelmét. A törvény által meghatározott döntési, egyetértési, véleménynyilvánítási és javaslattevési jogait szervezett keretek között gyakorolja.

Az információk a diákönkormányzati gyűlésen jutnak el a tanulókhoz a diákönkormányzatot segítő pedagógus közreműködésével, s ugyanezen csatornán jut el a tanulók véleménye a nevelőtestület felé. A nevelőtestület-diákság közötti információcsere másik fóruma az osztályfőnöki óra.

Rendszeres a kapcsolattartás az osztályfőnökök és az osztály diákképviselője, az igazgató és az iskolai diákönkormányzat vezetője között. A kölcsönös tájékoztatás mellett fontosnak tartják egymás támogatását.

A világháló használatának előre törésével több olyan internetes felületet is üzemeltetünk, ahol információkat szolgáltatunk a diákoknak. Ilyenek az iskola weboldala valamint a közösségi hálózatokon üzemeltetett hivatalos iskolai oldal is.

A jövőben lehetőséget kell adnunk arra, hogy a tanulókat közvetlenül érintő témájú értekezletekre meghívjuk a diákönkormányzat képviselőit.

Az iskola demokratizmusához hozzátartozik a véleményalkotás joga, hogy a tanuló az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett szabadon véleményt nyilvánítson az őt oktató pedagógus munkájáról, az iskola működéséről. Nem tagadható meg a véleménynyilvánítás tanórán, osztályfőnöki órán, igazgatói fogadóidőben. A tanulók véleményét közvetítheti az igazgató felé a diákönkormányzat, a szülői munkaközösség vezetősége is. A tanulókat véleménynyilvánításuk miatt semmilyen retorzió nem érheti, ezért megkívánható, hogy minden tanuló vállalja fel véleményét nyíltan, akár írásban is. Névtelen véleménynyilvánításra nem kívánunk reagálni.

2.10 AZ INTÉZMÉNY FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉGÉNEK LEGFONTOSABB ELEMEI

2.10.1 A kulcskompetenciák fejlesztése

Az oktatásnak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

2.10.1.1 A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IST-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek, elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. Az egyénnek képesnek kell lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.

2.10.1.2 Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tud, kommunikációját figyelemmel kíséri és a helyzetnek megfelelően alakítja. Képes megkülönböztetni és felhasználni különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni

és feldolgozni információkat, képes különböző segédeszközöket használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is.

2.10.1.3 A digitális kompetenciák

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A digitális kompetencia a természetnek, az IST szerepének és lehetőségeinek értését, alapos ismeretét jelenti a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában. Magában foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információ-tárolás-kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás és a kutatás terén. Az egyénnek értenie kell, miként segíti az IST a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az IST interaktív használatához kapcsolódó etikai elveket.

2.10.1.4 A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A matematikai kompetencia birtokában az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák

megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikál, valamint alkalmazza a megfelelő segédeszközöket.

A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvésen alapszik, hogy a dolgok logikus okát és érvényességét keressük.

A gondolkodási kompetenciák egyik jelentős területe a természettudományos gondolkodásmód kialakítása és fejlesztése. A természettudományos gondolkodásmód készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos gondolkodásmód birtokában az egyén képes mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben. Képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében lokálisan, és globális vonatkozásokban egyaránt.

2.10.1.5 A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empátikusak vagyunk. Idetartozik még a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyság. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb. Idetartozik még a társadalmi-gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés, a sokféleség elismerése. Fontos része ennek az attitűdnek a személyes előítéletek leküzdése és a kompromisszumra való törekvés.

Az állampolgári kompetencia a demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák. A kompetencia magában foglalja az aktuális események, valamint a nemzeti, az

európai és a világtörténelem fő eseményeinek és tendenciáinak, továbbá a társadalmi és politikai mozgalmak céljainak, értékeinek és politikáinak az ismeretét. Idetartozik az európai integráció és az EU struktúráinak, főbb célkitűzéseinek és értékeinek az ismerete, valamint az európai sokféleség és a kulturális identitás tudatosítása is.

Az 50 órás közösségi szolgálat célja, hogy a gimnáziumi tanulók megismerjék a közösségi létformákat, a felelősségvállalás fontosságát, illetve közelebb kerüljenek más generációkhoz. A közösségi szolgálattal a következő kompetenciák fejleszthetők: empátia, konfliktuskezelés, önismeret, szociális érzékenység, érzelmi kompetencia. Ezen kompetenciák mellett fejlődik a diákok kommunikációs képessége, feladatmegoldó képessége, személyes kapcsolatrendszere, valamint segíti a tanulók pályaeorientációját.

2.10.1.6 A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása

2.10.1.7 Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés.

2.11 A KÉPZÉSFORMÁKHOZ TARTOZÓ SPECIÁLIS CÉLOK

2.11.1.1 Nyolcosztályos gimnázium

A kisgimnáziumba felvételt nyert gyermekek már eleve jól motiváltak a tanulásra. A pedagógusok feladata az, hogy a tanulás iránti érdeklődést ne hagyják ellankadni még a kamaszkor nehezebb időszakában sem. 10-12 éves korban szélesednek a tanulók társas társadalmi tapasztalatai. Ez a csoportalakítás időszaka, a gyermekek figyelme a társak felé irányul, fontossá válik számukra a kortárs csoporthoz tartozás. Személyiségfejlődés szempontjából hasznos, hogy a nyolc évig együtt tanuló osztályok ebben az egymásra fogékony időszakban jó szellemű, nyitott közösséggé formálódjanak.

A nyolcosztályos gimnázium jól szolgálja a tehetséggondozást. Képes arra, hogy a kiemelkedő képesség korai megnyilvánulásától kezdve figyelemmel kísérje a tanulók útját egészen a kibontakozásig, az ifjúkorig.

2.11.1.2 Négyosztályos gimnázium nyelvi előkészítő évvel

Az általános tantervű gimnáziumba felvételt nyert tanulók jelentős részének még nincs kialakult elképzelése a jövőt illetően. A tanulási motiváció megvan, hiszen azok a tanulók jelentkeznek e képzésre, akik elfogadják, hogy gimnáziumunk célja a továbbtanulásra való felkészítés. Ezzel összhangban e képzés kiemelt célja a reális pályaorientáció megalapozása a továbbtanulóknak és a munkába állóknak egyaránt.

A nyelvi előkészítő évfolyamon folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók közül minél többen magas szintű, használható nyelvtudással hagyják el a közoktatást. A nyelvtanulásra és az informatikára szánt előkészítő év lehetőséget teremt a különböző háttérrel érkezők tudásának összehangolására és intenzív fejlesztésére. Alapot ad ahhoz, hogy a jövőben mindenki hasonló eséllyel indulhasson a felsőoktatásban.

2.11.1.3 Arany János Tehetséggondozó Program

A képzési program célja, hogy a jó képességű, tehetséges, ám eddigi iskolai tanulmányaikban nem mindig sikeres tanulók tehetséggondozását felvállalva eljuttassa őket egyetemekre, főiskolákra. A tanulók egyéves előkészítő évfolyam és négy gimnáziumi osztály elvégzését követően tehetnek érettségi vizsgát. A települési, ill. szociális hátrányok kompenzálására az előkészítő évfolyamon a diákok emelt szintű anyanyelvi és idegen nyelvi oktatásban, órarend szerinti személyiség- és képességfejlesztő, kommunikációs és tanulás-módszertani képzésben vesznek részt.

A személyiségfejlesztés végig kíséri tanulmányaikat az öt év során, mely segíti a tanulók azon személyiségjegyeik kibontakoztatását ill. megerősítését, melyek lehetővé teszik, hogy középiskolai tanulmányaikban és életükben sikeresek tudjanak lenni.

2.12 A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét a 2.sz. melléklet tartalmazza.

2.13 AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA

Gimnáziumunk környezeti nevelési programját a 4. számú melléklet tartalmazza.

2.14 AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA

Az iskola egészségnevelési programját az 5. számú melléklet tartalmazza.

2.15 DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI TERV

Intézményünk digitális fejlesztési tervét a 6. számú melléklet tartalmazza.

3 AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

3.1 TANTERVI HÁLÓK

3.1.1 A NAT 2012 szerinti tantervi hálók

A 2012-ben bevezetett NAT használata a megváltoztatott Nemzeti Alaptanterv 2020. szeptember 1-jén történő bevezetésével felmenő rendszerben fokozatosan szűnik meg. Utoljára a végzős évfolyamon a 2023/2024-es tanévben alkalmazzuk.

3.1.1.1 Nyelvi előkészítő évfolyammal induló gimnáziumi képzés

Tantárgyak	9/NY évf.		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	1	0,5	4		4		4		4	1
I. Idegen nyelv	12		3	2	3	2	3		3	
II. Idegen nyelv	6		3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	1	0,5	3		3		3		3	1
Etika							1			
Tört., társ. és államp. ismeretek			2		2		3		3	1
Fizika			2		2		2			
Kémia			2		2					
Biológia – egészségtan					2		2		2	
Földrajz			2		2					
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és tánc			1							
Művészetek							2		2	
Informatika	2	1	1	1	1	1				
Életvitel és gyakorlat									1	
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki		1	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások							4		4	
Tervezhető órakeret	27	3	31	4	32	4	29	5	27	8
Rendelkezésre álló órakeret	30		35		36		34		35	

*A filozófia az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

3.1.1.2 Arany János Tehetséggondozó Program

Tantárgyak	9/AJTP		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4		4	1 ¹
I. Idegen nyelv	5	2	3	1	3	1	3		3	
II. Idegen nyelv			3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	4		3		3		3		3	1
Etika							1			
Tört., társ. és államp. ismeretek	1		2		2		3		3	1 ²
Filozófia*										
Fizika	1		2		2		2			
Kémia			2		2					
Biológia – egészségtan					2		2		2	
Földrajz			2		2					
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és tánc			1							
Művészetek							2		2	
Informatika	3	2	1		1					
Életvitel és gyakorlat									1	
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1	
Tanulásmódszertan	2			2		2		2		
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások								4		4
Tervezhető órakeret	26	4	31	4	32	4	29	7	27	8
Rendelkezésre álló órakeret	30		35		36		36		35	

*Az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

¹ A szaktárgyi tanulásmódszertan keretében

² A szaktárgyi tanulásmódszertan keretében

3.1.1.3 Nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés

	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	1	4	1	4		3		4		4		4		4	1
I. Idegen nyelv	3		3	1	3		3	1	3	2	3	2	3		3	
II. Idegen nyelv									3	1	3	1	3	1	3	1
Matematika	4	1	3	1	2	1	4		3		3		3		3	1
Etika / Erkölcstan	1		1		1		1						1			
Történelem					2		2		2		2		3		3	1
Társ. és állampolgári	2		2													
Filozófia *																
Természetismeret	2		2													
Fizika					2		1	1	2		2		2			
Kémia					1	1	2		2		2					
Biológia – egészségtan					2		1	1			2		2		2	
Földrajz					1	1	2		2		2					
Ének-zene	1		1		1		1		1		1					
Vizuális kultúra	1		1		1		1		1		1					
Hon- és népism	1															
Dráma és tánc									1							
Művészetek													2		2	
Informatika			1		1		1		1	1	1	1		1		
Technika és életvitel	1		1		1										1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire készítő foglalkozások														4		4
Órakeret	26	2	25	3	28	3	28	3	31	4	32	4	29	6	27	8
Rendelkezésre álló keret	28		28		31		31		35		36		35		35	

*Az intézmény pedagógiai programja alapján az emelt szintű érettségire készítő foglalkozások keretében szabadon választható tantárgy.

3.1.2 A 2020-tól érvényes tantervi hálók

A megváltoztatott Nemzeti Alaptanterv előírásai szerint helyi tantervünket átdolgoztuk. Az új tantervi hálót 2020. szeptember 1-jén felmenő rendszerben az 5., az előkészítő és a 9. évfolyamokon vezetjük be.

3.1.2.1 Nyelvi előkészítő évfolyammal induló gimnáziumi képzés

Heti óraszám/évfolyam	9.Ny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	3
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
Természettudomány				2 ³	
Kémia		1	2		
Fizika		2	3		
Biológia		3	2		
Földrajz		2	1		
Első élő idegen nyelv	12	3	3	4	4
Második idegen nyelv	6	3	3	3	3
Művészetek				1	
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		
Dráma és színház ⁴					1
Digitális kultúra	3	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5	5
Emelt szintű érettségi felkészítés (kötött célú órakeret)				4	4
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	31	32	32	30	29
Szabadon tervezhető óra		2	2	4	5
Összes tervezett óraszám	31	32	32	30	29
Összesített óraszám	31	34	34	34	34
Maximális órakeret	32	34	34	34	34

³ Természettudomány azoknak a tanulóknak, akik a kötött célú órakeretből nem választottak természettudományos tárgyat. Akik az emelt szintű érettségire felkészítés keretében választottak természettudományos tárgyat ez az óra az ottani óraszámot növeli 1-1 órával.

⁴ Dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közül intézményünk a dráma és színház tantárgyat választotta.

3.1.2.2 Arany János Tehetséggondozó Program

Heti óraszám/évfolyam	9.AJTP		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4		3		4		4		4	1
Matematika	4		3		3		3		3	1
Történelem	1		2		2		3	1	3	
Állampolgári ismeretek									1	
Természettudomány	1							2 ⁵		
Kémia			1		2					
Fizika			2		3					
Biológia			3		2					
Földrajz			2		1					
Első élő idegen nyelv	7		3	1	3	1	4		4	
Második idegen nyelv			3	1	3	1	3	1	3	1
Művészetek							1			
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és színház ⁶									1	
Digitális kultúra	5		2		1		2			
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Tanulásmódszertan	2		2		2		1			
Képességfejlesztés										
Emelt szintű érettségi felkészítés (kötött célú órakeret)							4		4	2
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	30		32		32		30		29	
Szabadon tervezhető óra				2		2		4		5
Emelt szintű többletóra				2		2		1		
Összes tervezett óraszám	30	0	32	4	32	4	30	4	29	5
Összesített óraszám	30		36		36		36		34	
Maximális órakeret	32		36		36		36		34	

Az Arany János blokkban az önismeret tantárgyat a kollégium órakeretében tanítjuk.

Az Arany János blokkban a tanulásmódszertan tantárgyat a magasabb évfolyamokon projektnapok keretében a bennmaradás hétvégéken szervezzük meg. A 12. évfolyamon a tanulásmódszertan anyagát tantárgyi tanulásmódszertan keretében a történelem és a magyar nyelv és irodalom tárgyak keretében tanítjuk.

⁵ Természettudomány azoknak a tanulóknak, akik a kötött célú órakeretből nem választottak természettudományos tárgyat. Akik az emelt szintű érettségire felkészítés keretében választottak természettudományos tárgyat ez az óra az ottani óraszámot növeli 1-1 órával.

⁶ Dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közül intézményünk a dráma és színház tantárgyat választotta.

3.1.2.3 Nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés

5.-8. évfolyamon

Heti óraszám/évfolyam	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4		4		3	1	3	
Matematika	4		4		3		3	1
Történelem	2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek							1	
Hon- és népismeret ⁷		1						
Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1	
Természettudomány	2		2		0		0	
Kémia					1	1	2	
Fizika					1		2	
Biológia					2		1	
Földrajz					2		1	
Első élő idegen nyelv	3		3	1	3		3	1
Ének-zene	2		1		1		1	
Vizuális kultúra	1		1		1		1	
Dráma és színház				1 ⁸				
Technika és tervezés	1		1		1			
Digitális kultúra/informatika	1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	27	1	26	2	28	2	28	2
Összesített óraszám	28		28		30		30	
Maximális órakeret	28		28		30		30	

⁷ A hon- és népismeret tantárgyat heti 1 órában az 5–8. évfolyamok egyikén kell tanítani.

⁸ A dráma és színház tantárgyat heti 1 órában az 5–8. évfolyamok egyikén kell tanítani.

A 9.-12. évfolyamokon

Heti óraszám/évfolyam	9.Ny		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	2		3		4		4		4	1
Matematika	2		3		3		3		3	1
Történelem			2		2		3	1	3	
Állampolgári ismeretek									1	
Természettudomány							2 ⁹			
Kémia			1		2					
Fizika			2		3					
Biológia			3		2					
Földrajz			2		1					
Első élő idegen nyelv	12		3	1	3	1	4		4	
Második idegen nyelv	6		3	1	3	1	3	1	3	1
Művészetek							1			
Ének-zene			1		1					
Vizuális kultúra			1		1					
Dráma és színház ¹⁰									1	
Digitális kultúra	3		2		1		2			
Testnevelés	5		5		5		5		5	
Emelt szintű érettségi felkészítés (kötött célú órakeret)							4		4	2
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	31		32		32		30		29	
Szabadon tervezhető óra				2		2		4		5
Összes tervezett óraszám	31	0	32	2	32	2	30	4	29	5
Összesített óraszám	31		34		34		34		34	
Maximális órakeret	32		34		34		34		34	

⁹ Természettudomány azoknak a tanulóknak, akik a kötött célú órakeretből nem választottak természet-tudományos tárgyat. Akik az emelt szintű érettségire felkészítés keretében választottak természettudományos tárgyat ez az óra az ottani óraszámot növeli 1-1 órával.

¹⁰ Dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közül intézményünk a dráma és színház tantárgyat választotta.

3.1.3 Csoportbontások

Csoportbontásban tanítjuk a következő tantárgyakat:

- Minden képzési típus esetén az első és második idegen nyelvet.
- Minden képzési típus esetén az informatikát.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program osztályaiban az AJTP blokkhoz tartozó tanulásmódszertan és önismeret tantárgyakat.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program osztályaiban a matematikát.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program előkészítő évfolyamán a magyar nyelvtan tantárgyat.
- A nyolc évfolyamos képzés osztályaiban a matematikát.
- A nyolc évfolyamos képzés esetén 5. és 6. évfolyamon a természettudomány tantárgyat.
- Minden képzési típus esetén a 9. évfolyamon a tánc és dráma tantárgyat.
- A 11. és 12. évfolyamon, amennyiben a jelentkező tanulók száma meghaladja a 20 főt, a történelem fakultációra jelentkezőknek külön csoportot szervezünk, oly módon, hogy a normál tanterv szerint tanuló diákokat két csoportba soroljuk. A normál csoportok kialakításának szempontjait a történelem munkaközösség javaslatára az igazgató határozza meg.

3.2 AZ ELŐÍRT TANANYAGOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A tantárgyak előírt tananyagait és követelményeit az 1. számú melléklet tartalmazza.

3.3 A TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

3.3.1 Tankönyvválasztás

A középiskola a tanítványai számára ingyen biztosítja a tankönyveket. Az iskola a tankönyveket a KELLO rendszerén keresztül szerezheti be, a szaktanárok az ott megtalálható tankönyvjegyzékben szereplő kiadványok közül választhatnak.

A tankönyvek kiválasztásakor minden esetben figyelmet fordítunk az ingyenes tankönyvellátás feltételeinek biztosítására. A tankönyvrendeléskor fontos szempont a normatív tankönyvellátás költségeinek tervezhető nagysága. Az ingyenes tankönyveket lehetőségeink szerint az iskola könyvtári állományából biztosítjuk, ezért lehetőleg tartós tankönyveket használunk, elősegítve ezzel a tankönyv-kölcsönzés megoldását.

3.3.2 A szaktanár könyvválasztásának szempontjai

A tankönyv

- szerepeljen a KELLO tankönyvlistájában
- segítse elő a helyi tantervben szereplő követelmények teljesítését
- tegye lehetővé, hogy a tanár egy meghatározott tananyag feldolgozására olyan módszert válasszon, amelyet a legmegfelelőbbnek tart
- megfelelő ismeretanyagot tartalmazzon, legyen szemléltető, magyarázó

- legyenek olyan elemei, melyek elősegítik a gyakoroltatást, a készségfejlesztést, a gyakorlati alkalmazást
- ösztönözze a tanulókat az önálló gondolkodásra, önellenőrzésre, önképzésre
- legyen tetszetős, tartós
- lehetőség szerint tartozzon hozzá szabadon felhasználható digitális tankönyv.

A tantárgy tanításához szükséges tankönyv kiválasztása a munkaközösség feladata. Ha nincs munkaközösség, a szakos tanárok megegyeznek a tanterv teljesítéséhez legalkalmasabb tankönyvben. A szülőket írásban tájékoztatja az iskolai tankönyvfelelős az alkalmazni kívánt tankönyvekről.

3.4 TANULMÁNYI SEGÉDLETEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSA

A hagyományos taneszközök mellett az utóbbi években jelentős szerepet kaptak a digitális tartalmak, az informatikai eszközök a tantárgyak oktatásában. Nem szerencsés azonban mindent a legmodernebb technikával szemléltetni, célravezetőbb, ha a tanítandó tananyag határozza meg a használandó taneszközt.

3.4.1 *A pedagógus eszközválasztásának alapelvei*

- Mikor indokolt a tárgyi szemléltetés, a makett, a modell? Akkor, ha a konkrét valóság tárgya bemutatható, könnyen hozzáférhető. (pl. csontváz, anatómiai modell)
- Állóképi szemléltetés eredményes akkor, ha a téma nem igényel háromdimenziós bemutatást, ha nem kell láttatni mozgástevékenységet (falikép, fotó, rajz, dia)
- Auditív információhordozók használata megfelelő akkor, ha szóbeli közlésre, zenére kíván támaszkodni a szaktanár (pl. előadóművész szavalata, idegen nyelvi szöveg hallgatása)
- Mozgóképi szemléltetés – videofilm – alkalmazása akkor célravezető, ha a mozgást eseményszerűen, az ismereteket valósághűen kívánja bemutatni a tanár.
- Célszerű az órán digitális tartalmakat is alkalmazni. Jól szemléltethetők a különböző természettudományos folyamatok a számítógépes szimulációkkal, modellekkel. Természetesen ezek a lehetőségek nem válthatják fel teljesen a tanórai kísérleteket.

3.5 AZ ISKOLÁBA VALÓ FELVÉTEL, A MAGASABB ÉVFOLYAMÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

3.5.1 *A felvételre jelentkezők elbírálása*

- Az **ötévfolyamos gimnáziumba** jelentkezők az egységes központi írásbeli vizsga (matematika és magyar nyelv) és az általános iskola felső tagozata (5., 6., 7., év végi és 8. félévi) tanulmányi eredményének alapján nyernek felvételt. Az írásbeli felvételi vizsga eredménye 50 %-kal, a tanulmányi eredmények átlagából képzett pontszám szintén 50 %-kal számít a felvételi összpontszámba.
- Az **Arany János Tehetséggondozó Programba** jelentkező tanulóknak pályázatot kell benyújtania az intézménybe. A pályázati egységcsomag az iskolában és minisztérium honlapján is elérhető. A felvétel elbírálásakor a tanulmányi eredményt, a szociális hátrányt valamint az országosan egységes tehetségbevélogatáson szerzett minősítést és az egységes központi írásbeli (matematika, magyar nyelv) eredményét vesszük figyelembe.

Mindkét képzésre vonatkozóan a részletes felvételi követelményeket, illetve a vizsgázók teljesítményének értékelését a felvételi tájékoztató tartalmazza, amely megtalálható az iskola honlapján.

- A **nyolcévfolyamos gimnáziumba** jelentkezők felvételéről a tanulmányi eredmény, valamint ismerkedő elbeszélgetés alapján döntünk.

3.5.2 Intézménybe való felvétel magasabb évfolyamon

A tanuló a család lakhelyváltozása, vagy más egyéb ok esetén átvételét kérheti az iskola igazgatójától. Az igazgatói hozzájárulás esetén a felvett tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, amennyiben a küldő és a fogadó iskola tantervében, óratervében eltérés tapasztalható. Tananyageltérés esetén az igazgató a szaktanárral egyetértésben folyamatos felzárkózásra adhat engedélyt.

A tanuló a tanév végén megfelelő indokkal és szülői beleegyezéssel kérheti átlépését az iskolán belül más tanulócsoportba. Az igazgató az engedélyt az érintett osztályfőnökök és a szaktanárok egyetértésével adja meg. Az eltérő óraszámok, tananyagbeli különbségek miatt a tanuló különbözeti vizsga letételére kötelezhető.

3.5.3 A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A tanuló az igazgató engedélyével a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A követelmények a tantárgyi tantervekben kerülnek megfogalmazásra.

3.6 A TANULÓK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A tanulói ellenőrzést és értékelést beillesztjük a teljes nevelési-oktatási folyamatba, tanáraink egységes követelmények szerint bírálják el a tanulók felkészültségét.

A tantárgyi tudás ellenőrzése szóban vagy írásban történhet, szaktanáraink ügyelnek arra, hogy e kétféle számonkérés megfelelő arányban legyen egymással. A nagyobb tantárgyi egységek mindig ellenőrzéssel zárulnak le.

A tanulók egyéb feladatait is folyamatosan ellenőrizzük.

3.6.1 Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje

Az iskolai beszámoltatások jelenlegi formái a hagyományok és az új lehetőségek nyomán jöttek létre. A dolgozatok típusa (teszt, esszé, rajz, táblázat stb) függ a tantárgytól illetve az azt tanító pedagógustól. A számonkéréseket a tanárok digitális formában, informatikai eszközök bevonásával is elvégezhetik.

Az egy munkaközösségben tanító tanárok írásbeli beszámoltatási szokásai nagyban hasonlítanak egymáshoz.

- A témaegységeket témazáró dolgozattal zárják le.

A témaegységeken belül kisebb anyagrészekből írásbeli dolgozat írására kerülhet sor.

- Tanórákon írásbeli feleletre is van lehetőség, ügyelnek arra, hogy az írásbeli felelet mellett hasonló mértékben kerüljön sor szóbeli számonkérésre is.
- Az írásbeli számonkérés idejéről és témájáról a tanár előre tájékoztatja a tanulókat (ez nem vonatkozik az írásbeli feleletekre)
- A dolgozatok értékelése a szaktanári gyakorlatnak megfelelően történik, de a tanár köteles tájékoztatni a tanulókat a dolgozatírás előtt az értékelés szempontjairól. Elvárt, hogy a tanár érthetően tüntesse fel a dolgozaton az érdemjegy mellett az esetleges tévedéseket, hiányosságokat, hogy a tanuló és szülő értse, mi alapján történt az adott minősítés.
- Minden írásbeli produktum érdemjegye bekerül a naplóba. Javító írásbeli munkára a tanulóval történő egyeztetés nyomán sor kerülhet, de a javító érdemjegy nem törölheti az előzőt.
- Minden tanárnak ügyelnie kell arra, hogy a tanuló egy tanítási napon két dolgozatnál többet ne legyen köteles írni. A bejelentett dolgozatokat a pedagógusok a KRÉTA rendszerben is dokumentálják. A dolgozatot bejelentő tanárt a tanulók figyelmeztetik, ha már az adott napra két írásbeli jegyzésre került (az írásbeli feleltetés nem számít dolgozatnak, tehát előre nem kell bejelenteni).
- A félévi és az év végi osztályzatok kialakításánál az írásbeli témazáró dolgozatok, az évfolyamdolgozatok és a próbaérettségik érdemjegyei kétszeres súllyal számítanak.
- A dolgozatot javító tanár 10 munkanapon belül kijavítja és kiadja a dolgozatot a tanulóknak.

Az iskola vezetése alkalmanként ellenőrzi az írásbeli beszámoltatást, melynek eredményét beépíti a pedagógiai munka értékelésébe. Az ellenőrzés területét, módját az éves ellenőrzési tervben fogalmazzák meg.

3.6.2 A tanulmányi munka értékelésének alapelvei

Az értékelés mindig személyre szóló, tárgyyszerű és az iskolai követelményrendszerre épül. Fontosnak tartjuk, hogy ösztönző hatással legyen a tanulókra, ne legyen fegyelmező jellege.

A szóbeli ellenőrzés minősítése mellett a tanár rövid, lényegre törő értékelést ad. Célszerű, ha a tanuló értékeli saját feleletét, ez fejleszti a tanulói önértékelést. A többi tanuló is bevonható a felelet értékelésébe, ezzel fejlődik értékelési technikájuk.

Az írásbeli ellenőrzés történhet teszt vagy esszé segítségével. A tesztírás előnye, hogy objektív értékelést tesz lehetővé, a feladatok összeállítása aszerint valósulhat meg, hogy mennyire részletes információra van szükség a tanulók tudásáról. Esszé típusú számonkérést akkor alkalmaz a tanár, ha a tanulótól kreatív, egyéni válaszokat akar kapni, ha a tudást vagy a problémamegoldást akarja vizsgálni.

A tanári értékelés követelményei:

- legyen tárgyyszerű, ne tükrözze a tanár hangulatát, érzelmeit, legyen független a tanuló korábbi eredményeitől
- legyen megbízható, ugyanarra a tudásra mindig ugyanazt az osztályzatot kapja a tanuló
- a kapott osztályzat mögött a neki megfelelő tudásfedezet álljon

A szaktanárok a tanév első óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások, mulasztások következményeit, a pótlási, javítási lehetőségeket.

3.6.3 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Az otthoni feladatok meghatározásához figyelembe kell venni a tanulók terhelhetőségét, hiszen egy diáknak napi 5-6 tanórára kell felkészülnie, ugyanakkor egészségének megőrzéséhez szükség van pihenésre, sportolásra, aktív szórakozásra is.

A szaktanároknak ügyelni kell az alábbiakra:

- A következő tanórára feladott szóbeli házi feladat minden esetben előkészített legyen, kerüljön sor a tanórán az adott anyagrész megtárgyalására, megértésére.
- Érje el a szaktanár a szóbeli és az írásbeli számonkérések gyakoriságával, hogy tanítványai óráról órára tanuljanak, mivel az esetleges elmaradásokat utólag nehéz bepótolni.
- Törekedjen arra, hogy az elsajátítandó tananyag mennyisége optimális, a tanórák között megfelelően szétosztott, feldolgozása viszonylag egyenletes ütemű legyen.
- A különböző tantárgyaknál a rendszeres írásbeli házi feladat segíti a tananyag elsajátítását. Vigyázni kell arra, az írásbelivel kiegészített házi feladat ne terhelje meg túlzottan a tanulót.
- Amennyiben hosszabb lélegzetű írásbeli dolgozat feladására kerül sor, értesse meg a tanár tanítványaival azt, hogy az ilyen típusú feladatra nem az utolsó délután kell felkészülni, hanem a felkészülési időt tervszerűen kell beosztani.
- A szaktanár minden esetben ellenőrizze az írásbeli házi feladatokat.

Összegzésül: minden szaktanár ügyeljen arra, nem az ő tantárgyát tanítják egyedül a középiskolában.

3.7 A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ÉS ELMARASZTALÁSÁNAK ELVEI

Iskolánkban a nevelési elvek gyakorlása közben jelentős szerepet töltenek be a jutalmazás és fegyelmezés különböző és kellő pedagógiai mérlegeléssel alkalmazott formái. Ennek megfelelően iskolánkban dicséretet adhat, illetve kezdeményezhet az illetékes szaktanár, az osztályfőnök, az igazgató, a diákönkormányzat munkáját segítő tanár, az iskolai diákönkormányzat. A dicséret adható tanév közben illetve a tanév végi osztályozó értekezleten.

3.7.1 A jutalmazás elvei

Jutalomban részesülhet az a tanuló, aki

- kiemelkedő teljesítményt nyújt minden tárgyból, emellett több tantárgyi dicsérete van,
- példamutató, kimagasló kötelességgel végzi munkáját,
- osztálya, illetve az iskola érdekében több éves vagy kiemelkedő közösségi munkát végez,
- szellemi vagy kulturális versenyen elismerést szerez az iskolának,

- kimagasló sporteredményt ér el, és tanulmányi munkájának végzésében képességeinek megfelelő teljesítményt nyújt.

A legmagasabb szintű kitüntető elismerésnek tekinthető a **CUM LAUDE** **éremmel** történő elismerés. Ezt kaphatja az a tanuló, aki éveken keresztül az országos tanulmányi versenyeken kiemelkedően szerepelt. A díj odaítéléséről a tantestület dönt.

Magas szintű elismerést kap az a tanuló, vagy tanulócsoport, akinek nevét és teljesítményét az iskolai érdemkönyvbe bejegyezzük. A bejegyzésről szóló oklevelet a tanulónak a tanévzáró ünnepélyen az iskola nyilvánossága előtt nyújtja át az igazgató. Az érdemkönyvi bejegyzést kezdeményezheti minden tantestületi tag az osztályozó konferencián.

Abban a rendkívüli esetben, ha valamely szempontból jutalmazásra, dicséretre érdemesült tanulónk súlyos magatartási, fegyelmi vétséget követ el az adott szorgalmi időben, a konkrét pedagógiai szituáció alapján kell mérlegelni a dicséret illetve a jutalmazás tényét.

3.7.2 Elmarasztalás

A tanulót kötelességének elmulasztása vagy helytelen magatartása esetén figyelmeztetni, az ismételt hiányosságok, magatartási problémák esetén felelősségre kell vonni. A felelősségre vonás formája azonban nem lehet megalázó és emberi méltóságot sértő. Az elmarasztalást nevelői tapintattal, önuralommal, türelemmel, a tanuló egyéniségének, életkori sajátságainak és körülményeinek mérlegelésével kell minden esetben alkalmazni.

- A fegyelmező intézkedések szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói szinten történnek a törvény, az érvényes rendeletek figyelembe-vételével.
- A tanulóval szemben ugyanazért a kötelességszegésért, mulasztásért csak egy fegyelmező intézkedés alkalmazható.
- Abban az esetben, ha tanuló az iskola épületében, felszerelésében rongálást végez, az okozott kárért anyagi felelősséggel tartozik, mely fegyelmi felelősséggel is párosul.

3.7.3 A magatartás és szorgalom értékelésének szempontjai

A magatartás és szorgalom értékelésekor kiemelt fontosságúak az alábbiak

- az értékelés legyen mindig személyre szabott
- segítse a tanuló önismeretének a fejlődését
- segítse az iskola oktatási és nevelési céljainak elérését
- a tanuló iskolai vagy azzal összefüggő tevékenységére vonatkozzon

3.7.4 A magatartás és a szorgalom értékelésének módja

Az osztályfőnök összegzi az osztály és a kollégák javaslatait. Kérdéses esetekben az osztályfőnök az osztályozó konferencia segítségét kérheti. Végleges döntést az osztályfőnök hoz. A tanulók magatartását és szorgalmát félévkor és év végén az osztályzattal minősítjük. Az év végi minősítés egész tanévre szól.

3.7.5 A magatartás értékelése

A magatartás értékelésénél a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a közösséghez való viszony megítélése
- a diáktársakkal és az iskola alkalmazottaival kialakított kapcsolat
- beilleszkedés a közösségbe, mások beilleszkedésének elősegítése
- a tanuló viselkedése az iskolához kapcsolódó tevékenység során
- a munkafegyelem megítélése
- a tanórai munkához való hozzáállás
- megbízásainak ellátása
- indokolatlan késés és hiányzás
- a tanuló aktivitása a feladatvállalásokban
- az esetleges fegyelmi büntetés(ek) figyelembe vétele

3.7.5.1 A szorgalom értékelése

A szorgalom értékelésénél az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- A képességeknek megfelelő munkavégzés
- a tudás megszerzésének igénye
- fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység
- Tanulmányi versenyeken, pályázatokon való részvétel, eredményességre való törekvés
- Tantárgyakhoz kapcsolódó többletfeladatok vállalása

3.7.5.2 Az értékelés módja

Magatartás

• **Példás**

Tisztelettudó, előzékeny, pontos, megbízható. Kezdeményező, pozitív irányban együttgondolkodó társaival. Részt vesz iskolai, és ha megbízzák iskolán kívüli szereplésen. Megjelenése munkahelyhez illő. Közösséghez való viszonya példás.

Hiányzásai megalapozottak, igazolatlan hiányzása nincs. Az órai viselkedésével nem zavarja társait és az órai munkát. Hetesi munkáját kifogástalanul végzi. Félévi értesítőjében és év végi bizonyítványában nincs elégtelen osztályzat.

• **Jó**

Udvarias, átlagos viselkedésű, nem utasítja vissza a munkát. Kismértékben, ritkán vét a házirend ellen. Társai jó kezdeményezéseit támogatja. Megjelenése munkahelyhez illő. Hiányzásai indokoltak. Csak egy osztályfőnöki vagy szaktanári figyelmeztetése lehet.

• **Változó**

Viselkedése az iskolában és nyilvános helyeken (utcán, iskolán kívüli rendezvényeken) kifogásolható. Felszerelését gyakran otthon hagyja vagy egyáltalán nincs. A házirend szabályait többször megszegi.

Több igazolatlan hiányzása van. (mindegy, hogy melyik félévben!) Osztályfőnöki intője, megrovása, igazgatói figyelmeztetése van.

- **Rossz**

Gyakori súlyos kifogások merülnek fel viselkedése ellen. Munkavégzésében hanyag, bomlasztó véleményével zavarja az osztályközösség kialakulását. Sorozatosan vagy súlyosan vét a házi-rend szabályai ellen. Akadályozza társait a munkavégzésben.

Igazolatlan hiányzása napokban mérhető. Igazgatói megrovásban részesült.

Fentiektől kivételes esetekben lehet eltérni, ha a tanuló pozitív változáson ment át. Ezt, az osztályozó konferenciának kell mérlegelnie az osztályfőnök javaslatára.

Szorgalom

- **Példás**

Képességeinek megfelelően végzi munkáját, tudása maximumát nyújtja feleleteiben, dolgozataiban, egyenletes teljesítményt nyújt. Érdeklődő, aktív, szívesen vállal különmunkát, például versenyeken indul, pályázatokon vesz részt.

- **Jó**

Teljesítménye egyenletes, képességeinek megfelelően végzi tanulmányi munkáját. Mindent megtesz az eredményesebb felkészülés érdekében. Rendszeresen készül az órákra, de vállalásainak teljesítésében néha pontatlanságok jellemzik.

- **Változó**

Teljesítménye hullámzó, erőfeszítésekre nem mindig hajlandó. Pontatlan, feladatait rendszertelenül végzi. Változó a szorgalom akkor is, ha több tárgyból elégséges érdemjegye van.

- **Hanyag**

A tanuláshoz való viszonya rossz. Tanulmányi munkájában rendkívül passzív. Teljesítménye elmarad képességei mögött. Rendszeresen kibúvókat keres a munka alól. Bizonyítványában illetve félévi értesítőjében elégtelen osztályzata van.

3.8 AZ ISKOLA TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGE

3.8.1 Sajátos tevékenységi formák az iskolában – a tanórán kívüli foglalkozások

A tanórán kívüli foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és az iskola életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett, a sokoldalú, nyitott, friss levegővel átjárt iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi vizsgára való felkészítésre.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

- diákszínpad
- az énekkar
- a diáksportkör
- az iskolai táborok
- az iskolai önképzőkör
- tanfolyamok, korrepetálások, egyéb kurzusok
- a tanítási órák keretében meg nem valósítható egyéb foglalkozások

3.8.2 Napközis csoport

A korábbi gyakorlatot követve napközis foglalkozásokat tartunk az 5. és a 6. osztályosok részére, amennyiben a szülők az iskola ezen szolgáltatását igénybe veszik.

Több szempontból is fontos ez:

- a tanórák után az ebédeléssel és levezető játékokkal pihenik ki a tanulók, a délelőtti fáradtságot és készülnek fel a délutáni tanulásra
- a különböző iskolából érkező tanulók között a közös szabadfoglalkozás ideje alatt szorosabb kapcsolat alakul ki
- alkalmuk van a gyerekeknek ún. csoportos játékokat (társasjátékokat) játszani
- új ismereteket tanulnak meg – varrás, gyurmázás, virágdíszkészítés stb. szervezett foglalkozás keretében
- tanulási idő alatt segítséget kérhetnek írásbeli és szóbeli feladataik elvégzéséhez
- a délutáni egyéb tevékenységükig tartó időszakokat hasznosan tölthetik.

3.8.3 Tanulószoba

Tanári felügyelet mellett készülhetnek fel a tanulók a következő tanórákra. Az ebédidő szünetében a szabad játékon kívül szervezett foglalkozás nincs. Szülői igényre indítható.

3.8.4 Szakkörök

Szakkörök szervezhetők azon tanulók számára, akik az adott szaktárgyból az alapokon túli ismeretekre kívánnak szert tenni, tanulmányi versenyekre ill. felvételi vizsgára készülnek. Mivel a szakkörök száma korlátozott, ezért elsőbbséget élveznek azok a csoportok, melyek munkájukban már hagyományokra építkezhetnek, az adott tantárgyból több éven át születtek versenyeredmények, és az adott tantárgyat az iskola nem emelt szinten tanítja. Ezt figyelembe véve élveznek elsőbbséget a kémia, a kisgimnáziumi matematika, a történelem szakkörök.

3.8.5 Önképzőkör

Az ismeretszerzés módja a tanári segédlettel történő önképzés az adott szaktárgyakból tanulói kiselőadás, videofilmek szakkönyvek segítségével.

3.8.6 Diáksportkör

A diáksportköröknek több célja van:

- A tanulók fizikai képességének, mozgáskultúrájának testnevelés órákon túli fejlesztése, a mindennapos testnevelés megvalósítása;

- A tanulók egészségi állapotának megőrzése, erősítése a mindennapos mozgáslehetőség biztosításával adott esetben könnyített testnevelési módszerekkel;
- Versenyekre való felkészülés biztosítása, a testnevelés szakra készülő tanulók szakmai támogatása.
- A diáksportkörök lehetőséget biztosítanak a diákjainknak arra is, hogy a mindennapos testnevelés követelményeit teljesíthessék.

3.8.7 Művészeti, kulturális körök (énekkar, szavalókör, diákszínjátészó csoport)

E téren iskolánk komoly hagyományokkal büszkélkedhet, tanulóink sok sikert értek el különböző területeken, kiváló tehetségek nevelődtek ki a több évig tartó közös munka nyomán.

3.9 A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A fizikai teherbíró-képesség mérése biztosítja a tanulók fizikai állapotának megítélését, a megadott követelményekhez való viszonyítást. Lehetővé teszi az esetleges hiányosságok tudatos felszámolását, az egyénre szabott edzésintenzitás korszerű megválasztását. A rendszeres, időszakos ellenőrzés segíti a fejlesztő munkát, lehetőséget ad a hibák kiküszöbölésére.

A fizikai állapotmérés során a tanulók szembesülnek saját eredményeikkel, fejlődik önismeretük, önértékelésük, akaraterejük. Fontos, hogy a tanulók ismerjék meg a számukra kitűzött célt és azok elérésének módját, hogy érdekelté váljanak a saját fizikai állapotuk karbantartásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátításában.

Iskolánkban a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (Netfit) rendszert alkalmazzuk, mely tesztrendszert a terhelhetőséggel/egészséggel összefüggő fittség műszerek nélküli objektív mérésére fejlesztették ki.

A rendszer méri és értékeli:

Az egészségközpontú fittség teszt a fittségi állapot három lényeges összetevőjét méri, amelyek összefüggésben állnak az általános egészségi állapottal. Ez a három fő komponens:

- a kardiovaszkuláris fittség (aerob kapacitás), aerob fittségi (állóképességi) profil
- a vázizom funkcionális fittsége (izomerő, erő állóképesség, hajlékonyság), vázizomzat fittségi profil és hajlékonysági profil
- a testösszetétel (testzsír százalék, testtömeg index), testösszetétel profil

A vizsgálat feladatai:

- Testösszetétel és tápláltsági profil (testtömeg, testmagasság, testzsír százalék mérése).
- Aerob fittségi, állóképességi profil, (állóképességi ingafutás teszt, 20 méter vagy 15 méter – aerob kapacitás).
- Vázizomzat fittségi profil (ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége, törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága, ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje, kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje, helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje).
- Hajlékonysági profil (hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem).

3.10 A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI

A középszintű érettségi vizsga témaköreit a 3. számú melléklet tartalmazza.

3.11 AZ INTÉZMÉNY RENDSZERES TÁMOGATÓI

3.11.1 Türr Alma Mater Alapítvány

Alapították a Türr István Gimnázium 1971-ben végzett 4.A osztályos tanulói. Az Alapítvány tárgyi eszközök vásárlásával segíti a pedagógusok oktató munkáját, támogatja a jó tanulmányi eredményt elérő szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat.

3.11.2 Kapcsándi Ernő Emlékére Alapítvány

Az alapítványt iskolánk egykori diákjának emlékére szülei alapították. Az alapítvány célja azoknak a Türr Gimnáziumba járó diákoknak a támogatása akik a tanulásban mutatott jó teljesítményük mellett a sport területén is kiváló eredményeket érnek el.

4 ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Jelen pedagógiai program határozatlan érvényű.

A pedagógiai programot négyévenként értékeli és felülvizsgálja a tantestület.

Következő felülvizsgálat ideje: 2024 tavasza.

A pedagógiai program módosítható

- ha új képzésforma kerül elfogadásra az intézményben
- ha egy meglévő képzési forma szűnik meg az intézményben
- ha lényeges változás következik be az oktató- nevelő célokban
- és minden egyéb esetben, ha a tantestület nagyobb csoportja javasolja

A pedagógiai program nyilvános, teljes terjedelmében olvasható az iskola honlapján, valamint példányai megtalálható iskolai könyvtárában, az intézményvezetői és helyettesi irodában.

A pedagógiai program jóváhagyása

A Türr István Gimnázium és Kollégium pedagógiai programját jóváhagyom.

Pápa, 2020. augusztus 31.

Németh Zsolt
intézményvezető

A pedagógiai program elfogadása

Az iskola pedagógiai programjának módosítását a nevelőtestület a 2020. augusztus 31-én tartott ülésén elfogadta.

Pápa, 2020. augusztus 31.

.....
intézményvezető

.....
Hegyi Éva Erzsébet

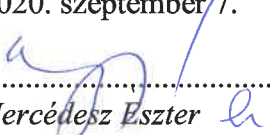
tantestület képviselője

.....
tantestület képviselője

Nyilatkozatok

A Türr István Gimnázium és Kollégium **Diákönkormányzatának** képviseletének és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az iskola pedagógiai programjának elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. A Diákönkormányzat a pedagógiai program módosítását 2020. szeptember 7-ei ülésén megtárgyalta, a módosítási javaslatot elfogadja.

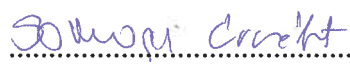
Pápa, 2020. szeptember 7.

.....
Gacs Mercédesz Eszter
a DÖK segítő pedagógus
PORTACZY ALIZ

.....
Nagy Zsuzsanna
tanuló, DÖK vezető

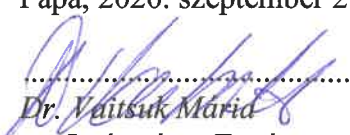
A Türr István Gimnázium és Kollégium **Szülői Munkaközösségének** képviseletének és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az iskola pedagógiai programjának elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. A Szülői Munkaközösség választmánya a pedagógiai program módosítását 2020. szeptember 21-ei ülésén megtárgyalta, a módosítási javaslatot elfogadja.

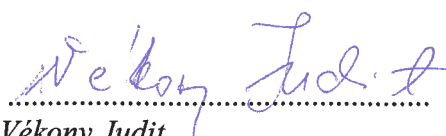
Pápa, 2020. szeptember 21.

.....
Somogyi Erzsébet
a Szülői Munkaközösség választmányának elnökhelyettese

A Türr István Gimnázium és Kollégium **Intézményi Tanácsának** képviseletének és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az iskola pedagógiai programjának elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. Az Intézményi Tanács a pedagógiai program módosítását 2020. szeptember 21-ei ülésén megtárgyalta, a módosítási javaslatot elfogadja.

Pápa, 2020. szeptember 21.

.....
Dr. Vajtsuk Mária
az Intézményi Tanács tagja

.....
Vékony Judit
az Intézményi Tanács tagja

Környezeti-nevelési program

A környezeti-nevelési program elkészítésének alapjai

Helyzetelemzés

- ▶ Iskolában folyó oktató-nevelő munka középpontjában áll a környezeti nevelés. Az iskolában kialakított biológiai laboratórium ideális hely a talaj, a víz vizsgálatára és egyéb a témához tartozó kísérlet elvégzésére. Különböző tanórákon is adatik lehetőség környezeti nevelésre. A szaktárgyi témához hozzárendeljük a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. A szemléltetésnek többféle formáját alkalmazzuk, így tesszük életszerűbbé az oktatást.
- ▶ Tanórákon kívüli programok is biztosítanak lehetőséget a környezeti nevelésre.
- ▶ Tanulóink túrákon (kerékpár, vízi), nyári táborokban ismerkedhetnek meg a környezetvédelemmel kapcsolatos kérdésekkel, de a tanév során is szerveznek hétvégi kirándulásokat az osztályok ilyen céllal.
- ▶ Az erdei iskolákban is folyik ilyen jellegű munka meghatározott, speciális órarend szerint.
- ▶ Tanulóink olyan versenyekre is készülnek, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma (pl. Curie Kémia Emlékverseny, Curie Környezetvédelmi Emlékverseny)
- ▶ A város által szervezett környezetvédelmi akciókon is részt vesznek diákjaink.

Erőforrásaink

- ▶ Az iskola minden tanárának, dolgozójának feladata, hogy környezettudatos magatartásával példát mutasson tanítványainknak. A szaktanárok kidolgozzák és a tantárgyakba beépítik az egyes környezeti tartalmakat.
- ▶ A munkaközösségek éves tervükben megfogalmazzák, milyen tevékenységükkel járulnak hozzá az iskola környezeti nevelési programjához (Türr napok, versenyek, kiállítások).
- ▶ Az öko-munkacsoport minden tanévben elkészíti éves munkatervét, mely tartalmazza az intézmény egészére kiterjedő fenntarthatóságra nevelés tevékenységeit.
- ▶ A diákönkormányzat az éves munkatervében fogalmazza meg feladatát a környezeti nevelés terén (tisztasági akciók, rendezvények).
- ▶ Az iskolaorvos, védőnő előadásokat tart az osztályfőnöki órák keretében az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról.
- ▶ A nem pedagógus dolgozók is segítik a környezeti nevelést az egyes programok háttérének biztosításával.
- ▶ A diákok tevékenyen vesznek részt a környezeti nevelés programjaiban. Annak nem csupán passzív résztvevői, hanem aktív szereplői.
- ▶ Az iskola vezetése támogatja a környezeti-nevelési programokat, megteremti azok feltételeit és értékeli a munkát.

- ▶ További feladataink vannak a szülők irányába, hogy kapcsolódjanak be az iskola munkájába és lehetőség szerint segítsék azt. Fontos a kapcsolat kiépítése a fenntartóval, a környezeti neveléssel is foglalkozó intézményekkel, a megfelelő civil szervezetekkel, akik segítik az iskola tevékenységét.

A környezeti nevelés céljai:

- ▶ a környezettudatos magatartás kialakítása
- ▶ a környezet értékei iránti felelős magatartás kialakítása
- ▶ a globális összefüggések megértése
- ▶ az egészséges életmód igényének kiépítése, az ehhez vezető módszerek kialakítása

A célokhoz rendelt feladatok:

- a tantestület tagjainak megnyerése
- helyi továbbképzés biztosítása, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása
- a környezetvédelmi témák beépítése az érettségire való felkészítés anyagába
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése szakórákon (tervezés, megvalósítás)
- a diákönkormányzat iskolánpra környezetvédelmi vetélkedőt szervez
- erdei iskolák, nyári táborok, túrák, kirándulások szervezése
- az iskolai tanulmányi kiránduláson környezetvédelmi program szervezése
- az iskolában tisztasági és díszítési akciók szervezése
- tanórákon kívüli programok megvalósítása (versenyek, városi akciók)
- iskolánkban megemlékezünk a környezetvédelem „jeles napjairól”.

Víz Világnapja (március 22.)

Föld Napja (április 22.)

Madarak és Fák Napja (május 10.)

Környezetvédelmi Világnap (június 5.)

Az iskola jövőképe

Szeretnénk, ha iskolánk belső terét úgy alakíthatnánk ki, hogy motiváló hatású legyen az iskolai munkára. A folyosók, tantermek hangulatosabbak, díszítettebbek lesznek, több növény lesz mindenütt. Tanulóink, munkatársaink figyelnek az energia és vízfelhasználásra, vigyáznak a tisztaságra, bevezetésre kerül a szelektív szemétgyűjtés. Az iskola udvarát is barátságosabbá tesszük pihenő padokkal és zöld növényekkel.

A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén eredményesen valósul meg.

Az iskola egészségnevelési programja

Az egészségi állapotot négy tényező határozza meg:

- genetikai tényezők
- környezeti tényezők
- életmód
- az egészségügyi ellátó rendszer működése

E tényezők közül az iskola környezetének alakítására és a tanulóink életmódjának jobbítására tudunk figyelmet fordítani. Az iskolai egészségfejlesztés magában foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit. Az iskolában a családi környezet mellett mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Az egészségnevelés területei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek beépülnek az iskola oktató-nevelő tevékenységébe. Fontos, hogy a tanulók értsék az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek.

A területek felsorolása:

- a tanulók testi felépítésének és egészségi állapotának ismerete
- a mozgás fontossága
- a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat
- a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe
- a személyes krízishelyzetek felismerése, a kezelési stratégiák ismerete
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- az egészséges környezet jelentősége
- a tanulási környezet alakítása

Helyzetelemzés

Iskolánkban eddig is komoly egészségnevelő munka folyt, mind a tanórákon, mind az azon kívüli tevékenységekben.

Biológia és osztályfőnöki órákon megjelentek az egészségneveléssel foglalkozó anyagrészek.

- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás, a családtervezés alapjai
- testi higiénia
- a betegség, elsősegélynyújtás

A természettudományos tantárgyak oktatásában a szaktanárok az adott témakörökhöz tartozó egészségnevelési kérdéseket beiktatják az óra menetébe.

Az iskolaorvos és az iskolai védőnő segít az egészségnevelésben. Osztályfőnöki órákon, illetve iskolai rendezvényeken előadásokat tartanak pl.: a drogok károsító hatásáról, az abortusz veszélyeiről, a helyes táplálkozásról és más fontos nevelési kérdésről.

Időnként külső szakemberek előadásait is meghallgatják tanulóink.

Iskolánkban szakköri keretekben elsősegélynyújtási ismereteket oktatunk. Tanulóink körében igen népszerű a szakkör. A 9. évfolyam tanulóinak hirdetjük meg, a szakkör befejezését követően lehetőséget adunk a részt vevőknek arra, hogy vizsgát tegyenek, ami hasznos, a jogosítvány megszerzéséhez pedig szükséges.

Az egészségnevelési munka célja

Fontos, hogy a célok reálisak és konkrétak legyenek s figyelembe vegyék a tanulók életkori sajátosságait.

- Az egészségnevelés területei szilárdan beépülnek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe.
- Az iskola pedagógusai és a külső szakemberek összehangolt tevékenységet végeznek az egészségnevelés terén.
- Megfelelően képzett szakemberek, pedagógusok végzik az egészségnevelés feladatait.

Az egészségnevelés feladatai

Középtávú feladatok

(megvalósítási 5 év)

- A munkaközösségvezetők, szaktanárok kidolgozzák a hozzájuk tartozó tantárgyakba illeszthető egészségnevelési témaköröket, a megvalósítás tapasztalatai alapján a módosításokat elvégzik. Megkeresik a legmegfelelőbb módszereket az eredményesség érdekében.
- Az egészségnevelési tevékenység tanórán kívüli lehetőségének megteremtése, megvalósítása:
 - napköziotthonos foglalkozásokon
 - iskolanapon
 - szülői munkaközösség tagjainak
 - kirándulásokon
 - nyári táborokon
 - túrákon
- Az egészségmegőrző témával foglalkozó szakkörök anyagának kidolgozása, meghirdetése.
- Az egészségnevelési munkával kapcsolatos értékelési rendszer kialakítása.
- Az osztálytermek, szaktantermek fejlesztése, azokban az egészségmegőrzéssel kapcsolatos teendők elvégzése.
- A tanári kar részére szakmai tréning megszervezése, az adott feladatokhoz szükséges szemléletmód kialakítása.

- Továbbképzési lehetőség biztosítása a pedagógusok részére.

Rövid távú feladatok

(megvalósítás 1 éven belül)

- Az egészségneveléssel kapcsolatos ismeretek beillesztése a helyi tantervekbe.
Pl. kémia órákon foglalkoznak a háztartásban előforduló veszélyes anyagok helyes kezelésével, tárolásával.
Biológia órákon a szexuális kultúra, magatartás, a szervek, szervrendszerek betegségeivel, az egészséges táplálkozás, életmód szükségességével. Osztályfőnöki órán a családi életre való neveléssel.
Technika, fizika, osztályfőnöki órák felkészítenek a gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedés szabályaira, az utasbalesetek elkerülésének veszélyeire.
Személyiségfejlesztő tanórák témakörébe tartozó az erőszakmentes konfliktuskezelésre való nevelés, de ez minden tantárgyi órába beilleszthető ugyanúgy, mint a bűnmegelőzési feladat.
- Az egészségnevelés része a fogyasztóvédelmi nevelés, ami a környezetvédelmi neveléshez is kapcsolható.
A fogyasztás illetve fogyasztói magatartás környezeti hatása mellett hat az ember egészségére.

A nevelés legfontosabb szempontjai

- az élelmiszerek okozta betegségek megelőzése
- a termékek veszélyei
- a termékek címkézése
- a csomagolás környezetszennyező hatása
- a szelektív hulladékgyűjtés
- Külső kapcsolatok kiépítése (ÁNTSZ, gyermekjóléti szolgálatok, civil szervezetek).
- Az iskolai egészségnap megtervezése, megszervezése az iskolai diákönkormányzat és az egészségfejlesztő csoport irányításával.
- Az iskolai büfé választékának áttekintése, esetleges módosítása.
- Az egészségnevelő, felvilágosító munka folytatása (dohányzás, alkohol, drog, szexualitás).

Egészségfejlesztő csoport létrehozása

tagjai: csoportvezető tanár
drogügyi koordinátor
testnevelő tanár
diákönkormányzati munkát segítő pedagógus
védőnő
biológia szakos tanár

Az egészségnevelő munka módszerei

Mindenekelőtt fontos, hogy a pedagógusok elsajátítsák az egészségfejlesztés szemléletét, elfogadják a pedagógiai jellegű munka fontosságát. Szükségesnek érezzék az e területen való fejlesztésüket.

A tanulókkal alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza számos lehetőséget biztosít a program eredményes megvalósítására. Leghatékonyabb a saját ötletekre épülő program, de használhatók a más intézmények, szervezetek részéről felajánlott programok is.

Az iskolai egészségnevelési program akkor éri el célját, ha tanulóink majd felnőtt életükben is képesek lesznek életmódjukra vonatkozó helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, beteg és sérül társaik iránt elfogadókká és segítőkészekké válni. Ha sikerül megelőzni a káros függőséghez vezető szokások, a szexuális szabadosságok kialakulását, ha felkészítjük tanulóinkat az örömteli párkapcsolatokra, a családi életre. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki és emellett jelentős szerepe van a pedagógusok életvitelének is.

A mindennapos iskolai testedzés program

A tornaterem és a kézilabda pályánk minden délután tanulóink rendelkezésére állnak, hogy sportköri kereten belül, szakember felügyeletével tetszőleges szabadidős sporttevékenységet végezzenek.

Ezen túl tervezett foglalkozásokat tartunk az alábbiak szerint:

Iskolánkban a mindennapos testedzés három oldalról valósul meg.

1. Iskolai testnevelési óra.

2. A testnevelési órát nem tartalmazó napokon szervezett sportfoglalkozás felkínálása.

- kosárlabda mind a fiúk, mind a lányok részére,
- labdarúgás mind a fiók mind a lányok részére,
- torna: mind a fiúk mind pedig a lányok részére.

A foglalkozásokon kívül vagy éppen ezek keretén belül a tanulóknak lehetőségük van egyéni vagy éppen egy osztály képességének felmérésére az időszakonként és sportáganként megrendezendő házi (iskolai) versenyeken.

Ezeket a foglalkozásokat egyaránt látogatják gyengébb (de mozogni vágyó) és kiemelkedőbb képességű gyerekek. Az utóbbiak képviselik az iskolát a város és megye által megrendezett versenyeken.

3. Uszodai foglalkozás (gyógyúszás).

Résztvevők azok a gyerekek, akik a normál testnevelési sportfoglalkozásokon nem vehetnek részt, de bárki csatlakozhat a csoporthoz.

A foglalkozások napi lebontásban kerülnek végrehajtásra.